

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Provozně ekonomická fakulta

Bakalářská práce

**Komise pro projednávání přestupků ve vybraném
kraji**

Ladislav Hosnedl

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ladislav Hosnedl

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Klatovy

Název práce

Komise pro projednávání přestupků ve vybraném kraji

Název anglicky

Commission for discussing offenses in a selected region of the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je posouzení efektivity činnosti vybraných komisí pro projednávání přestupků ve zvoleném regionu. Cílem práce je dále posouzení efektivity ukládání správních trestů v přestupkovém řízení za přestupky proti pořádku ve státní správě, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití, přestupky proti majetku. Cílem práce je dále zhodnocení, zda současná právní úprava pro ukládání sankcí za přestupky naplňuje svůj účel ochrany společnosti proti společensky škodlivým protiprávním činům. V případě zjištěných nedostatků bude navržen efektivnější postup.

Metodika

- shromáždění a prostudování pramenů a literatury pro zpracování zadané práce s využitím metody excerpcce
- provedení obsahové analýzy příslušných právních textů
- získání podkladů pro analytickou část práce – konzultace s odborníky, rozhovory, dotazníkové šetření, statistická data
- provedení statistické analýzy dat
- vyhodnocení získaných dat metodou syntézy
- sumarizace výsledků, vlastní zjištění
- vyhodnocení, diskuze a závěr s využitím metody komparace teoretické a aplikační části práce

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

přestupkové řízení, přestupkové právo, přestupkové komise, správní právo trestní, přestupky, komise pro projednávání přestupků

Doporučené zdroje informací

- BOHADLO, David. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2018. XXI, 674 stran. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-052-6.
- BRÁZDA, Jan. Základy odpovědnosti v přestupkovém zákoně: praktická příručka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 270 stran. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-664-4.
- JEMELKA, Luboš. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Zákon o některých přestupcích: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. XXII, 1028 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-772-9.
- KOČÍ, Roman. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů: podle právního stavu k 1.7.2017. Vydání první. Praha: Leges, 2017. 269 stran. Glosátor. ISBN 978-80-7502-207-3.
- KUČEROVÁ, Helena. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. 960 stran. Komentátor. ISBN 978-80-7502-383-4.
- MÁRTON, Michal a GONSIOROVÁ, Barbora. Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi. Vydání první. Praha: Leges, 2017. 272 stran. Praktik. ISBN 978-80-7502-200-4.
- ONDRUŠOVÁ, Marta. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou. Vydání první. Praha: Leges, 2017. 773 stran. Komentátor. ISBN 978-80-7502-212-7.
- STRAKOŠ, J., KROUPOVÁ, P. Základy správního trestání. 3. rozšířené a doplněné vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. 124 stran. Skripta. Ediční řada: fialová. ISBN 978-80-86976-54-9.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Bc. Veronika Dodamgoda Arachchige, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 22. 3. 2023

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvík, Ph.D. et Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 3. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 08. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Komise pro projednávání přestupků ve vybraném kraji" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. března 2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Bc. Veronika Dodamgoda Arachchige, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, podporu, trpělivost a poskytování rad. Dále děkuji všem dotazovaným obcím, které mi poskytli informace formou vyplněného dotazníku.

Komise pro projednávání přestupků ve vybraném kraji

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na existenci komisí pro projednávání přestupků v Plzeňském kraji. Autor se v práci zabývá zejména činností jednotlivých komisí pro projednávání přestupků, přestupkovým řízením a sankcemi uloženými za spáchání přestupků. V závěru práce autor navrhuje vhodná opatření pro eliminaci zjištěných nedostatků.

Teoretické část práce se zabývá vymezením základních právních pojmů souvisejících s řízením o přestupcích a dále na věcnou působnost komisí. V praktické části jsou analyzována data získaná od vybraných obcí v Plzeňském kraji za období 2018 až 2022, za účelem vyhodnocení jejich efektivnosti. Výzkum dále využívá výsledky z dotazníkového průzkumu, který byl realizován mezi zástupci dotazovaných obcí a zároveň byl zpracován rozhovor se třemi záměrně vybranými respondenty. Na základě získaných dat jsou zpracována vhodná doporučení pro eliminaci společensky škodlivých protiprávních činů.

Klíčová slova: přestupkové řízení, přestupkové právo, přestupková komise, správní právo trestní, přestupky, komise pro projednávání přestupků

Commission for discussing offences in a selected region of the Czech Republic

Abstract

The bachelor's thesis is focused on the existence of commissions for discussing misdemeanors in the Pilsen region. In the work, the author deals mainly with the activities of individual commissions for discussing misdemeanors, misdemeanor proceedings and sanctions imposed for committing misdemeanors. At the end of the thesis, the author proposes appropriate measures to eliminate the identified shortcomings.

The theoretical part of the work deals with the definition of basic legal terms related to the proceedings on misdemeanors and further on the substantive competence of the commission. In the practical part, data collected from selected municipalities in the Pilsen region for the period 2018 to 2022 are analyzed in order to evaluate their effectiveness. The research also uses the results of a questionnaire survey, which was carried out among the representatives of the interviewed municipalities, and at the same time an interview with three deliberately selected respondents was processed. Based on the obtained data, appropriate recommendations are made for the elimination of socially harmful illegal acts.

Keywords: misdemeanor proceedings, misdemeanor law, misdemeanor commission, administrative criminal law, misdemeanors

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	11
2.1	Cíle práce	11
2.2	Metodika	12
3	Teoretická východiska.....	14
3.1	Vymezení základních pojmů	14
3.1.1	Přestupek jako správní delikt.....	14
3.1.2	Pojem přestupku de lege lata	17
3.1.3	Prameny přestupkového práva	18
3.1.4	Přestupkové řízení	22
3.2	Komise k projednávání přestupků	25
3.2.1	Komise k projednávání přestupků jako jeden ze zvláštních orgánů obce 25	
3.2.2	Složení komise k projednávání přestupků	26
3.2.3	Příslušnost komise k projednávání přestupků	28
4	Vlastní práce	31
4.1	Komise pro projednávání přestupků v Plzeňském kraji	31
4.2	Dotazník.....	32
4.2.1	Počet obyvatel na jeden přestupek	33
4.2.2	Náklady VS pokuty	36
4.2.3	Druhy přestupků	39
4.2.4	Tresty	41
4.2.5	Změna věkové hranice trestní odpovědnosti	42
4.3	Rozhovory se zástupci obcí	43
4.3.1	Zpracování	43
4.3.2	Vyhodnocení rozhovorů	44
5	Zhodnocení a doporučení.....	45
5.1	Zhodnocení	45
5.2	Zodpovězení výzkumných otázek	46
5.3	Doporučení.....	48
6	Závěr	50
7	Seznam použitých zdrojů.....	53
7.1	Odborné monografie a články.....	53

7.2 Zákonná úprava	54
7.3 Elektronické prameny	55
8 Seznam tabulek, grafů a zkratk	56
8.1 Seznam tabulek	56
8.2 Seznam grafů	56
8.3 Seznam použitých zkratk	56
Přílohy	57

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je projednávání přestupků pověřenými obcemi v Plzeňském kraji. Projednáváním přestupků se ze zákona zabývají nejen příslušníci Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru, Městské Policie a jiné, ale část této agendy je přenesena na obce. Ty mají ze zákona povinnost zajistit projednání těchto společensky škodlivých protiprávních činů. Za tímto účelem jsou oprávněny zřídit komisi pro projednávání přestupků. Obce tak lze rozlišit na ty, které komisi k projednávání přestupků zřízenou mají a obce, které komisi k projednávání přestupků zřízenou nemají. Jaký je v takových případech postup obcí na úseku projednávání přestupků, jejich zákonné možnosti, náklady a vše s tím spojené se zabývá tato bakalářská práce.

V teoretické části této práce jsou vymezeny základní právní pojmy a dále je zde vysvětlen význam komise pro projednávání přestupků, podmínky jejího vzniku, složení a její způsob fungování. Zabývá se věcnou působností komisí, tj. přestupky, které může dle příslušného zákona komise projednávat.

Navazuje praktická část této práce, zabývající se počtem obcí v Plzeňském kraji, které mají zřízenou komisi k projednávání přestupků a těmi, které naopak ne. Dále hodnotí funkčnost a efektivitu těchto komisí a navrhuje možná řešení za účelem zvýšení efektivity. Z tohoto důvodu se práce zabývá analýzou přestupků, které byly komisím pro projednávání přestupků v dotazovaných obcích svěřené, a to v období 2018 až 2022.

Práce si klade otázku, jak moc stávající právní úprava pro ukládání sankcí za přestupky naplňuje svůj účel ochrany společnosti, a jaká je efektivita ukládání správních trestů v přestupkovém řízení. Konkrétně se zabývá přestupky svěřenými k projednávání ze zákona jako jsou přestupky proti pořádku ve státní správě, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku.

Předpokladem je, že čím více obyvatel spadá do působnosti obce, tím bude efektivita projednáváním přestupků nižší. Zároveň se očekává, že čím větší bude počet obyvatel, tím poroste i množství přestupků v obci.

Závěr práce obsahuje shrnutí zjištěných a zpracovaných informací vycházejících z výzkumu. Jsou zde uvedena doporučení pro optimalizaci činnosti komise s ohledem na výsledky provedeného výzkumu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíle práce

Tato práce si klade za cíl zhodnotit efektivitu práce vybraných přestupkových komisí v Plzeňském kraji. Současně bude zkoumat, jak účinně jsou ukládány správní tresty v přestupkových řízeních, za přestupky proti pořádku ve státní správě, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití, přestupky proti majetku. Dalším aspektem této práce bude posouzení, zda stávající legislativa v oblasti přestupků skutečně plní svůj účel v ochraně společnosti před škodlivými protiprávními činy. V případě zjištění nedostatků budou navrženy vhodné kroky pro zlepšení. Za účelem splnění výše uvedených cílů jsou navrženy tyto výzkumné otázky:

V1: Je výhodné zřídit v obci vlastní přestupkovou komisi?

V2: Souvisí zřízení přestupkové komise v obci s počtem obyvatel?

V3: Jaké jsou nejčastější druhy spáchaných přestupků?

V4: Jaké jsou nejčastěji ukládané správní tresty?

V5: Jaké jsou náklady související s provozem přestupkové komise?

2.2 Metodika

Práce je rozdělena do dvou částí, část teoretickou a část praktickou. V teoretické části je provedena obsahová analýza příslušných právních textů prostřednictvím studia odborné literatury, příslušných právních předpisů a dalších relevantních materiálů, ve kterých jsou vymezeny základní právní pojmy související obecně s problematikou přestupků a přestupkového řízení.

Vzhledem k tomu, že není zákonná povinnost obcí zřídit přestupkovou komisi, ale je dána povinnost zajistit projednání zjištěných přestupků, je v teoretické části rovněž popsáno, jaké má obec v takovém případě práva a povinnosti. Jedná se zejména o uzavření veřejnoprávní smlouvy s jinou obcí za dodržení zákonných podmínek.

V praktické části je práce zaměřena na kvantitativní výzkum provedený v Plzeňském kraji. Ze zprávy Krajského úřadu města Plzně bylo zjištěno, že Plzeňský kraj je tvořen z 501 obcí a je zde zřízeno 41 komisí k projednávání přestupků (dále jen „přestupková komise“). Výzkum je provedený formou dotazníkového šetření. Za tímto účelem byl vyhotoven dotazník, který byl rozeslán obcím se zřízenou přestupkovou komisí. Odpovědi byly získány od 8 z nich. Tedy návratnost činí 19,5 %, jedním z důvodů bylo i pracovní vytížení, kdy s omluvou data nebyla poskytnuta, ale i nemožnost získání všech potřebných dat s odůvodněním, že tyto data neuchovávají, jiné obce na žádosti ani nereagovali. Aby bylo možné adekvátně porovnat výhody a nevýhody zřízení přestupkových komisí, byly osloveny i vybrané obce, které nemají zřízenou přestupkovou komisi. Obce jsou vybrány s ohledem nejen na velikost tj. počet obyvatel, ale například i podle statutu obce. Zastoupeny jsou tak obce o velikosti několika desítek nebo stovek obyvatel, ale i malá města. Kritériem pro výběr obcí je tak zastoupení těch subjektů, které přestupkovou komisí zřízenou mají a subjektů, které přestupkovou komisí zřízenou nemají. Dalším způsobem získání informací je osobní rozhovor se zástupci vybraných obcí, kteří odpovídají na položené otázky. Zástupci byli osloveni a vybráni tak, aby výzkum obsahoval zastoupení malých obcí s nízkým počtem obyvatel, malých měst až po městské obvody krajského města Plzeň. Informace získané z těchto rozhovorů jsou porovnány s daty získanými vyhodnocením dotazníků.

Pro přehlednost a adekvátní posouzení provedeného dotazníkového šetření jsou získané informace zpracovány do přehledných tabulek a grafů.

Na základě zjištěných informací a rozhovorů se zástupci obcí jsou vyhodnocena pozitiva i negativa pro zřízení přestupkové komise, nebo přenesení této odpovědnosti na jinou smluvní obec.

V závěrečné části je zhodnocení efektivity přestupkových komisí a jsou zde návrhy na doporučení jejího zvýšení.

3 Teoretická východiska

V následující kapitole této bakalářské práce budou vymezena základní teoretická východiska, která se vztahují k problematice, kterou se tato bakalářská práce zabývá. Nejprve budou v práci vymezeny základní pojmy z oblasti přestupkového řízení, poté se bude práce ve druhé podkapitole věnovat také otázce komise k projednávání přestupků jakožto hlavnímu tématu této bakalářské práce.

3.1 Vymezení základních pojmů

V této první podkapitole se práce věnuje výkladu základních termínů, které třeba vymežit, aby bylo správně porozuměno tématu této práce. Vymezen bude přestupek coby jeden ze správních deliktů, dále bude v práci uvedena také definice přestupku *de lege lata*, představena bude také základní právní úprava z této oblasti a dále pak v samostatné podkapitole této bakalářské práce návazně také otázka základních východisek přestupkového řízení v naší zemi.

3.1.1 Přestupek jako správní delikt

Přestupková agenda je v tuzemském prostředí součástí takzvaného správní trestání, jedná se o specifickou kategorii správního práva, která do jisté míry kombinuje prvky správního řízení a trestního procesu. Přesto však v tomto směru mezi správním a trestním řízením existují mnohé významné rozdíly. Výkon přenesené působnosti přestupků je přitom svěřen různým správním orgánům, které provádějí dohled nad pořádkem na daném úseku veřejné správy. Je důležité, aby se dané správní orgány v rámci projednávání přestupků řídily požadavkem na jejich nestrannost, nemohou být však s ohledem na vztahy podřízenosti a nadřízenosti uvnitř administrativního aparátu nezávislé.¹

Dále je nezbytné definovat a vysvětlit pojem přestupku. Východiskem je v tomto ohledu termín právního deliktu, který vyjadřuje určité protiprávní jednání. Právní delikty jsou přitom bližší rozdělovány na soudní delikty, správní delikty, delikty ústavní,

¹ STRAKOŠ, Jan a KROUPOVÁ, Pavlína. *Základy správního trestání*. 3. rozšířené a doplněné vydání. Skripta (Institut pro veřejnou správu). Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. ISBN 978-80-86976-54-9, s. 15

mezinárodněprávní delikty a nakonec také delikty soukromoprávní.² Přestupek představuje správní delikt, který je tedy dle uvedené definice takovým právním jednáním, které naplňuje určité zákonné znaky, přičemž jeho spáchání vede k uložení odpovídajícího trestu ze strany správního orgánu. Mezi základní a obecné znaky správního deliktu je možné řadit jednání, protiprávnost, trestnost, odpovědnou osobu, v případě fyzických osob sem spadá rovněž zavinění.³

Správní delikt je nahlížen odborníky coby jednání, tedy vyjádření lidské vůle, je možné jej spáchat nejen v podobě konání, ale stejně tak i jako opomenutí.⁴ Protiprávnost pak vyjadřuje rozpor daného jednání s právem. Trestnost je pak dále vyjádřením skutečnosti, že sankcí ve vztahu k danému jednání je uložení správního trestu, které je učiněno správním orgánem. Správní delikt přitom může být v praktické rovině spáchán výlučně osobou s deliktní způsobilostí, která v tomto směru naplňuje stanovené zákonné podmínky. Může se jednat o osobu fyzickou, fyzickou osobu podnikající i právnickou osobu.⁵⁶

Dále stojí za zmínku, že v rámci historické právní úpravy s účinností do počátku července roku 2017 se správní delikty coby předpoklad správního trestání členily na přestupky a jiné správní delikty. Pro přestupky pak v tomto směru platilo pravidlo, že se jich mohou dopustit fyzické osoby. Poměrně široká pak byla naproti tomu druhá skupina, a tedy skupina jiných správních deliktů, kam byly zařazovány disciplinární delikty, pořádkové delikty, jiné správní delikty fyzických osob a smíšené správní delikty, kam dále spadaly delikty právnických a podnikajících fyzických osob. Taková právní úprava pak byla poměrně chaotická a nejednoznačná, což vedlo k úvahám nad změnami, které je v tomto směru třeba učinit. Proto bylo nutné přistoupit k rekodifikaci v oblasti správního trestání, což bylo následně učiněno.

Rekodifikace tedy nevedla k zániku pojmu správního deliktu, který je tedy také v současnosti zákonodárcem nadále využíván. V současnosti přitom tento termín vymezuje

² GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. aktualizované vydání. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-652-1, s. 175

³ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1, s. 298 a dále

⁴ V tomto směru se lze setkat s určitými výjimkami, které připouštějí spáchání správního deliktu pouze některou z těchto forem

⁵ V případě fyzické osoby pak je navíc obecným znakem správního deliktu také zavinění, které představuje určitý psychický stav daného pachatele, přičemž je nutné rozlišovat dále zaviněním úmyslným a zaviněním z nedbalosti.

⁶ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1, s. 298 a dále

konkrétně takové správní delikty, které se po provedení rekodifikace nestaly přestupky. Odpovědnost za přešupek, resp. problematiku (ne)zavinění pak přestupkový zákon upravuje samostatně pro fyzické osoby, podnikající fyzické osoby a právnické osoby, jak již bylo krátce v textu této práce zmíněno. Jak je tedy patrné, v rámci provedené rekodifikace došlo také k některým terminologickým změnám, jejichž hlavním smyslem se velmi pravděpodobně stalo zejména zefektivnění právní úpravy v oblasti přestupků a její větší přizpůsobení potřebám moderní doby a společnosti.

Z hlediska klasifikace správních deliktů není odborná literatura ani v současnosti zcela jednotná, což souvisí mimo jiné také se samotnou skutečností, že ani pojem správního deliktu není v tuzemském právním řádu jednoznačně vymezen. Po rekodifikaci přestupkového zákona prošlo změnou začlenění jednotlivých přestupků do skupin. Obecně je možné rozlišovat v rámci správních deliktů mezi přestupky a dále pak také jinými správními delikty. Kategorie jiných správních deliktů pak navíc zahrnuje disciplinární delikty (dotýkají se fyzických osob coby členů specifických organizačních jednotek) a pořádkovými delikty (porušení povinností uložené zákonem).⁷

Mates pak rozlišuje správní delikty na základě hlediska v podobě subjektu, odpovědnosti, zavinění a také na základě jejich trestnosti. Jednotlivé kategorie se vzájemně prolínají, což samo o sobě umožňuje, aby byla fyzická osoba odpovědná za jednotlivé kategorie správních deliktů. Právnická osoba může být odpovědná za správní delikt právnických osob, smíšený správní delikt, pořádkový delikt. Rozdílem mezi těmito osobami je přitom zavinění správního deliktu. Přestože zavinění je výlučně věcí fyzické osoby, osoba právnická může nést vlastním jménem majetkovou odpovědnost. Případné zavinění právnické osoby je proto s ohledem na uvedené informace přidělováno v praktické rovině vždy fyzické osobě, a to konkrétně takové, která za ni jednala.⁸

Správní delikty pak jsou klasifikovány rovněž s ohledem na to, zda k nim vedlo konání (delikty komisivní), nebo naopak opomenutí (delikty omisivní). Mezi oběma kategoriemi se vzájemně liší objektivní stránka správního deliktu. Posledním základním klasifikačním

⁷ POTĚŠIL, Lukáš. Nová právní úprava správního trestání, část I. *Právní prostor*, 2017, 4: 12.

⁸ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-567-1, s. 17

hlediskem správních deliktů je také rozlišování mezi správními delikty dokonavými a správními delikty trvajících.⁹

3.1.2 Pojem přestupku de lege lata

Dále je třeba se věnovat také platné definici přestupku tak, jak ji v současnosti nabízí zákonodárce. V současnosti, a tedy po již zmíněné provedené rekodifikaci, je legální definice termínu přestupku součástí platného zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Konkrétně se jedná o ustanovení § 5 jmenovaného přestupkového zákona, kde je zakotvena následující úprava: *„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“*¹⁰ Pokud bychom toto vymezení porovnali s předchozí definicí, pak bychom si mohli povšimnout toho, že její součástí již nadále není zavinění, ačkoliv stále představuje jeden z ústředních znaků, jak již bylo popsáno. Pro spáchání přestupku je důležité, aby byly naplněny zákonné znaky (formální hledisko), kromě toho je současně požadováno, aby bylo předmětné posuzované jednání (resp. opomenutí) společensky škodlivé (materiální hledisko).¹¹

Také je možné si v rámci výše uvedené definice přestupku povšimnout toho, že tato definice v současnosti zahrnuje také prvek negativního vymezení přestupku vzhledem k trestnému činu, kdy je zamezeno tomu, aby dané protiprávní jednání bylo kvalifikováno jako přestupek, pakliže se jedná o trestný čin. Vztah, který panuje mezi přestupkem a trestným činem, přitom vychází z principu subsidiarity a speciality.¹² Odlišnostem mezi trestním řízením a přestupkovým řízením bude pozornost věnována v dalším textu této bakalářské práce.

Z uvedené definice plyne, že je nutné, aby bylo jednání zaviněné, přičemž postačuje k odpovědnosti zavinění nedbalostního charakteru. Kromě toho je nutné, aby jednání porušovalo či ohrožovalo určitý zájem chráněný zákonem (majetek, veřejný pořádek, občanské soužití atd., jedná se o materiální znak přestupku) a také dále musí být výslovně

⁹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-567-1, s. 19

¹⁰ BRÁZDA, Jan. *Základy odpovědnosti v přestupkovém zákoně: praktická příručka*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 270 stran. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-664-4, s. 15 a dále

¹¹ Je nutné zmínit, že v minulosti vycházel z formálního a materiálního také trestní zákoník

¹² MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-567-1, s. 63

označeno za přestupek v rámci určitého zákona. V rámci přestupkového řízení je následně posuzována míra naplnění znaků skutkové podstaty, které diferencují jednotlivé přestupky, tedy subjekt (daná osoba-pachatel), subjektivní stránka (protiprávní jednání), objekt (veřejný zájem) a objektivní stránka (příčinná souvislost).

Přestupkový zákon kromě toho v Hlavě V. upravuje také otázku okolností vylučujících protiprávnost, kdy čin jinak trestný jako přestupek nepředstavuje přestupek, odpovědnost za daný přestupek je díky tomu vyloučena. Mezi tyto okolnosti zákonodárce řadí institut krajní nouze, nutné obrany, svolení poškozeného, přípustné riziko a také oprávněné použití zbraně.¹³

Jak již bylo uvedeno, přestupek obecně představuje jeden z typů správních deliktů. Samotný termín přestupku přitom podle názoru Ondrušové napomáhá ke sjednocení režimu uplatňování odpovědnosti fyzických osob za jiný správní delikt a přestupek.¹⁴ Od jiného správního deliktu se přestupek odlišuje prostřednictvím zákonných znaků, je třeba, aby bylo jednání výslovně označeno jako přestupek a v komparaci s jiným správním deliktem existuje uvedená legální definice přestupku. Je vhodné dodat, že odlišnost přestupku od trestného činu je třeba shledávat nejen ve vymezení formálních znaků, které odvozujeme z ust. § 13 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku: „*protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“, ale dále rovněž v míře společenské škodlivosti, která by měla logicky být v případě trestných činů vyšší.¹⁵ Pakliže tedy jisté jednání vykazuje znaky jiného správního deliktu či trestného činu, nemůže se současně jednat o přestupek, neb přestupek je vždy v poměru subsidiarity k výše uvedeným.

3.1.3 Prameny přestupkového práva

Přestupkové právo patří do veřejného práva, konkrétně do již zmíněného správního práva. Základním pramenem pro veškerá právní odvětví jsou právní předpisy, které stojí

¹³ viz ust. § 24 až § 28 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky

¹⁴ ONDRUŠOVÁ, Marta. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou*. Vydání první. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-212-7, s. 59

¹⁵ MÁRTON, Michal a GONSIOROVÁ, Barbora. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Vydání první. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-200-4, s. 28-29

na vrcholu právních norem České republiky a to Ústava a Listina základních práv a svobod. V Ústavě se jedná konkrétně o článek 2, kde je v odst. 3 uvedeno že: „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“ a v odst. 4: „*Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*“¹⁶ V Listině základních práv a svobod se lze opírat při správním řízení o článek 2 odst. 2 a následně o články 36 až 40.

Jak již bylo zmíněno, v oblasti přestupkového práva byly provedeny společně s rekodifikací mnohé významné změny. Provedená rekodifikace je přitom provedena třemi základními zákony. Mezi ně patří zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, dále pak zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a také zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích. Jedná se tedy v současnosti o základní právní úpravu v oblasti správního trestání.¹⁷

Základní právní úpravou přestupkového práva je od počátku července roku 2017 již zmíněný zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Již po krátké účinnosti zákona byl tento zákon novelizován zákonem č. 173/2018 Sb., ze dne 19. 07. 2018, kterým se mění zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a to s účinností od 01. 12. 2018. Neméně důležitým zákonem v přestupkové agendě je zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích ve znění pozdějších předpisů, který byl také již novelizován. Se zákonem o odpovědnosti za přestupky je úzce spjata Vyhláška č. 172/2017 Sb., o podrobnostech obsahu a provádění zkoušky odborné způsobilosti úředních osob oprávněných k provádění úkonů správního orgánu v řízení o přestupcích a o náležitostech osvědčení o vykonání zkoušky odborné způsobilosti, ze dne 21. 06. 2017.

Do doby účinnosti výše uvedených zákonů bylo v přestupkovém řízení postupováno podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon neobsahoval komplexní úpravu přestupkového práva, ale upravoval pouze ty procesní instituty, které byly odůvodněny zvláštní povahou přestupkového řízení, a které v základní právní úpravě pro správní řízení, tedy v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů chyběly nebo byly upraveny příliš obecně. Jiné zvláštní zákony, které

¹⁶ čl. 2 odst. 3 a 4 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

¹⁷ POTĚŠIL, Lukáš. Nová právní úprava správního trestání, část I. *Právní prostor*, 2017, 4: 12.

upravovaly skutkové podstaty přestupků, mnohdy obsahovaly i pro ně specifickou dílčí procesní úpravu, která se odlišovala od zákona o přestupcích. Mezi zákonem o přestupcích a jinými zvláštními zákony byl subsidiární vztah, což znamenalo, že se vždy postupovalo podle zákona o přestupcích, pokud zvláštní právní předpis nestanovil jinak.¹⁸

Můžeme uvést, že zákon o odpovědnosti za přestupky výrazným způsobem zreformoval přestupkové právo. Jak poukazuje kupříkladu Filipková, předchozí přestupkový zákon (tedy zákon č. 200/1990 Sb.) a spolu s ním i mnoho dalších správně právních předpisů nebo jejich dílčích částí bylo nahrazeno prostřednictvím nového zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Předchozí právní předpis, který u nás přetrvál již od roku 1990, prošel více než 80 novelizacemi, tato právní úprava správně právní odpovědnosti přitom byla nepochybně velmi komplikovaná a o nic méně chaotická. Tento fakt autorka dokládá poukázáním na to, že byly v naší zemi definovány podmínky pro správní delikty ve 250 zákonech, což zahrnovalo více než 2 000 skutkových podstat přestupků a 5 000 skutkových podstat jiných správních deliktů.¹⁹

Jedná se tedy v případě nového zákona o odpovědnosti za přestupky o normu, která obsahuje jak hmotně právní úpravu, tak úpravu procesní. Zákon o odpovědnosti se skládá ze čtyř částí, kde se první a druhá část zabývá hmotně právní úpravou a část třetí a čtvrtá úpravou procesní. I když je tato norma komplexní, není možné, aby zcela nahradila správní řád, proto pokud některé otázky zákon o odpovědnosti neřeší, bude se nadále postupovat podle správního řádu.

Práva a povinnosti vyplývající ze zákona o odpovědnosti za přestupky jsou doplňovány jinými zákony na úseku veřejného práva, které stanoví skutkové podstaty jednotlivých přestupků a taktéž konkrétní druhy správních trestů a jejich výměry.²⁰ Zákon o přestupcích obsahoval i výčet skutkových podstat, které zvláštní zákony neobsahují a tyto jsou nově obsaženy v zákoně o některých přestupcích.

¹⁸ KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019. Komentátor. ISBN 978-80-7502-211-0, s. 12

¹⁹ FILIPKOVÁ, Patricie. Změny v oblasti přestupkového práva – Co nás čeká a nemine?. In: *Epravo.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zmeny-v-oblasti-prestupkoveho-prava-co-nas-ceka-a-nemine-103645.html>

²⁰ KOČÍ, Roman. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů : podle právního stavu k 1.7.2017*. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-207-3, s. 9

Zákon o odpovědnosti za přestupky se člení do čtyř hlavních částí. V první části od § 1 do § 4 jsou definovány základní ustanovení. Druhá část v § 5 až § 59 hovoří o základech odpovědnosti za přestupky, v § 60 až § 102 je zpracováno řízení o přestupcích a poslední čtvrtá část v § 103 až § 114 obsahuje společná, přechodná a závěrečná ustanovení.²¹

Jak již bylo v textu práce nastíněno, nový přestupkový zákon představuje procesní předpis, nicméně dochází k podpůrnému užití zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Jednou ze změn, které nový zákon přinesl, bylo zrušení pojmosloví jiný správní delikt, nadále je tedy užíván pojem přestupek.²² Rovněž došlo k zavedení pokusu přestupku, je nutné, aby bylo uvedeno výslovně, že pokus spáchat přestupek je trestným. Další významnou změnou v komparaci s předchozí právní úpravou bylo zavedení trestněprávní odpovědnosti právnických a podnikajících osob, kdy lze právnickou osobu postihnout také za přestupek spáchaný před jejím vznikem. V rámci druhu a výměry trestu je podobně jako v trestním řízení přihlíženo také k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem. Kromě již uvedeného došlo rovněž k zakotvení skutkových a právních omylů, které jsou užity podobně jako v trestním právu. Za zmínku rovněž stojí, že došlo k nahrazení pojmu sankce pojmem správní trest. Z nového zákona o přestupcích plyne, že se zákonodárce skrze principy v tomto zákoně snažil přiblížit úpravě trestního práva. Jednotlivé skutkové podstaty přestupků (trestněprávní právo hmotné) jsou vedle speciálních zákonů upraveny v novém zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

Neméně důležitý je tedy i zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Lze uvést, že prostřednictvím tohoto zákona jsou upraveny některé přestupky vyskytující se na různých úsecích VS, a to včetně druhu a výše správních trestů, které lze za jejich spáchání uložit. Tak je upraven předmět zákona o některých přestupcích. Předchozí zákon o přestupcích obsahoval jednotlivé skutkové podstaty přestupků ve zvláštní části. Zákon o některých přestupcích převzal část skutkových podstat, které byly upraveny prostřednictvím předchozího zákona o přestupcích. Jde o skutkové podstaty, pro které neexistuje v jiných zákonech adekvátní právní úprava, resp. v nichž chybí úprava odpovídajících právních povinností, jejichž porušení představuje znak skutkové podstaty přestupku. Zbývající skutkové podstaty, které představovaly součást zákona o přestupcích, se prostřednictvím

²¹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

²² POTMĚŠIL, Jan. *Poznámky k věcnému záměru nového zákona o přestupcích*. Správní právo. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, (1-2), s. 118

takzvaného „změnového“²³ zákona převedly do zákonů, v nichž jsou stanoveny povinnosti, jejichž porušení je znakem převáděných skutkových podstat.²⁴

Neméně důležitý však je také třetí přijatý zákon, kterým je souhrnný změnový zákon. Na jeho základě byla provedena novelizace více než 250 zákonů z oblasti správního trestání. Z části pak zákon provádí také novelizaci správního řádu, která zčásti s reformou souvisela.²⁵ Proto také tento změnový zákon představuje v současnosti důležitý pramen tuzemského přestupkového práva.

3.1.4 Přestupkové řízení

Přestupkového řízení představuje zvláštní správní řízení, v jehož rámci byl měl správní orgán zejména objektivně a bez zbytečných průtahů zjistit, zda došlo ke spáchání přestupku, kdo byl v daném případě pachatelem, jaké okolnosti ke spáchání přestupku vedly a jaká sankce by pachateli měla být uložena.²⁶ Součástí přestupkového řízení může být dále rovněž adhézní řízení a/nebo řízení ohledně zabránění věci. Pak tedy správní orgán rozhoduje rovněž ve věci nároku poškozeného na náhradu majetkové škody způsobené přestupkem a/nebo o nároku vlastníka věci, která může být nebo byla zabráněna. Na základě činnosti správního orgánu má být posléze vydán příslušný správní akt, kterým bude rozhodnuto ohledně práv a povinností osob, kterých se daný případ týká.

Vhodné je také doplnit, že samotná činnost správního orgánu v rámci přestupkového řízení představuje nedílnou součást realizace veřejné správy. Proto je také možné považovat prosazování odpovědnosti za přestupky za důležitý prostředek, který má směřovat k tomu, aby mohly být základní a důležité úkoly tuzemské veřejné správy splněny. Mimo jiné je v této oblasti velice důležité také určité preventivní působení, jak uvádí například Prášková.²⁷ Na správní orgány je totiž kladen požadavek, aby před samotným trestáním pachatelů upřednostňovaly a zajišťovaly prevenci, a tedy aby občané patřičně dodržovaly

²³ Srov. zákon č. 183/2017 Sb., ze dne 28. 6. 2017, kterým se mění zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

²⁴ JEMELKA, Luboš. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666-1, s. 981

²⁵ POTĚŠIL, Lukáš. *Nová právní úprava správního trestání, část I. Právní prostor*, 2017, 4: 12.

²⁶ ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 12. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 80-7201-457-9, s. 28-35

²⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 17

platné zákony a další obecně závazné právní předpisy. Díky tomu nebude veřejná správa nadměrně zatěžována nutností řešit prohrašky a také bude zachován veřejný pořádek a občanské soužití.²⁸

Odborníci usilují pro porozumění tématu také o jednoznačné odlišení trestního řízení od přestupkového řízení, a to díky tomu, že budou vymezena specifika obou druhů řízení. Podle Musila je možné základní odlišnost spatřovat v tom, že trestní řízení se ve většině případů týká závažnějších případů, což souvisí s garancemi ochrany občanských práv ze strany trestního řádu. Mechanismy a procedury, které jsou v rámci trestního řízení prosazovány, jsou díky tomu také složitější a hlubší.²⁹ Rozdílem mezi trestním a přestupkovým řízením pak také je, že sankce, které jsou ukládány v rámci přestupkového řízení, nezasahují do osobní svobody pachatele (například nelze za spáchaný přestupek pachateli uložit trest odnětí svobody). Nicméně v rámci trestního práva jsou samozřejmě ukládány přísnější sankce za spáchané skutky ve srovnání s přestupkovým právem. Mezi oběma druhy řízení se však liší také předmět daného řízení. Odlišný je také objekt, jelikož objekt přestupku představuje obecně zejména ochrana řádného výkonu státní správy, v případě trestného činu pak jde naproti tomu o jiné společenské statky (například se jedná o ochranu poskytovanou životu a zdraví občanů). Odborná literatura uvádí, že důležitou odlišností také je, že zatímco trestní právo se zaměřuje především na ochranu sociálně-etických hodnot díky ochraně před trestnými činy, správní právo se orientuje primárně na dodržování spíše „technických“ správních příkazů a zákazů.³⁰

Mezi oběma druhy řízení se dále pak liší také způsob, jakým je dané řízení zahajováno, kdy trestní stíhání lze zahájit pouze na základě obžaloby ze strany státního zástupce. Naproti tomu přestupkové řízení je zahajováno správním orgánem zpravidla z moci úřední. V řízení před soudem stojí proti sobě státní zástupce a obžalovaný, přičemž soud má povinnost zaujmout roli nezávislého a nestranného státního orgánu. Před podáním obžaloby probíhá přípravné řízení, v jehož rámci policejní orgány a státní zástupci zabezpečují pro dané řízení

²⁸ JEMELKA, Luboš. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-501-5, s. 2

²⁹ MUSIL, Jan. *Teoretická a ústavní východiska správního trestání*. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*. 1/2010. O veřejné správě. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2010, s. 70

³⁰ ŠTURMA, Pavel a Michal TOMÁŠEK. *Nové jevy v právu na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1662-9, s. 385

potřebné důkazy. Jinak je tomu v případě přestupkového řízení, kdy často správní orgán činí mnohé úkony sám, jak poznamenal již v minulosti Mikule.³¹

Ústřední subjekt přestupkového řízení představuje samozřejmě správní orgán, kterým je toto řízení vedeno, nicméně kromě správního orgánu zde samozřejmě figurují také účastníci řízení, o jejichž právech a povinnostech je rozhodováno. Mezi účastníky řízení o přestupku je možné zařadit osobu obviněnou, poškozenou, v části řízení, která se týká jím uplatněného nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení, dále pak také vlastník věci, která může být nebo byla zabrána, v části řízení, které se týká zabránění věci nebo náhradní hodnoty.³² Dále mohou být zapojeny také některé další osoby, mezi něž typicky patří například svědci nebo tlumočníci.

Z hlediska průběhu přestupkového řízení pak je možné konstatovat, že před samotným zahájením řízení jsou prováděny odpovídající úkony, kam patří přijímání podnětů k zahájení řízení, přestupek je oznámen a součástí této fáze je také vysvětlení od určitých osob a zajištění důkazů. Za určitých okolností navíc může dojít také k odložení věci ze strany správního orgánu. V opačném případě dochází k zahájení řízení, probíhá ústní jednání, velice důležitou fází je fáze dokazování. Mezi typické způsoby skončení řízení o přestupku patří vydání rozhodnutí o přestupku, kdy je vyslovena (ne)vina obviněného, dále pak zastavení řízení či dohoda o narovnání.³³

Velmi významné je samotné vydání rozhodnutí, jelikož se samozřejmě jedná o stěženi smysl a cíl celého přestupkového řízení. Rozhodnutí je přitom možné vnímat jako autoritativní a formalizovaný projev vůle správního orgánu. Lhůta pro jeho vydání činí dle zákonných požadavků jeden rok od spáchání přestupku. Důležitá je výroková část, ve které se nachází samotné řešení otázky a dále pak rovněž právní zakotvení tohoto řešení. Další částí je odůvodnění, kde musí být ze strany správního orgánu detailně popsány veškeré úvahy, na kterých se toto rozhodnutí zakládá. Součástí pak je dále také poučení, které zahrnuje příslušné lhůty a náležitosti pro odvolání.³⁴

³¹ MIKULE, Vladimír. Poznámky k českému trestnímu právu správnímu. *Pocta Otovi Novotnému k 70. narozeninám*. 1. vyd. Praha : CODEX Bohemia, 1998, s. 69 – 70

³² BOHADLO, David. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-052-6, s. 397 a dále

³³ SPIRIT, Michal. *Úvod do studia práva*. 2. vyd., aktualiz. dle nového občanského zákoníku. Expert (Grada). Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5280-8, s. 162 a dále

³⁴ Přestupkové řízení. In: *Rok v obci.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.rychleseminarky.cz/zpracovatelska-sekce/prehled-zakazek>

3.2 Komise k projednávání přestupků

Tato podkapitola bude zasvěcena problematice komise k projednávání přestupků, kdy se tato práce zaměří blíže na problematiku postavení této komise jako jednoho ze specifických orgánů obce, představeny budou dále také zákonné požadavky týkající se složení přestupkové komise a nakonec také bude rozebrána příslušnost komise k projednávání přestupků.

3.2.1 Komise k projednávání přestupků jako jeden ze zvláštních orgánů obce

Nejprve je třeba nastínit samotné postavení komise k projednávání přestupků a vymežit její začlenění v rámci hierarchie orgánů tuzemské veřejné správy. K tomuto je možné uvést, že jedním ze správních orgánů, které jsou oprávněny k řešení přestupků, patří obecní úřad, resp. obecní úřad s rozšířenou působností, který disponuje takzvanou zbytkovou působností. V ustanovení § 5 platného zákona č. 128/2000 Sb., o obcích jsou přitom jmenovány orgány obce, kam zákonodárce zařazuje zastupitelstvo obce, obecní radu, starostu obce, obecní úřad a dále také takzvané zvláštní orgány obce. Za zvláštní orgány obce pak je možné označit orgány, které jsou zřizovány dle zvláštních zákonů starostou, kterým je po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřen výkon přenesené působnosti v rámci jistých záležitostí. Jmenování a odvolávání členů těchto orgánů provádí starosta obce a tyto orgány nepředstavují součást obecního úřadu. Příkladem zvláštních orgánů může být komise sociálně-právní ochrany dětí nebo také komise k projednávání přestupků. Je třeba doplnit, že v případech, které jsou definovány zvláštními zákony, je realizována ze strany zvláštního orgánu obce s rozšířenou působností správa státní, a to pro správní obvod obce s rozšířenou působností (viz povodňová komise).³⁵

Za účelem projednávání přestupků tedy může být zřízena speciální komise pro projednávání přestupků, která přestupky bude následně projednávat namísto příslušného obecního úřadu, určí též, společně s tím bude rovněž upraveno to, o které konkrétní přestupky se bude jednat.³⁶ Totožné podmínky ostatní platí také pro zřízení komise starostou

³⁵ KLÍMA, Karel. *Odpovědnost územní samosprávy*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-87956-09-0, s. 275

³⁶ Řízení o přestupcích a sankce za přestupky ukládané podle přestupkového zákona. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2021 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/řízení-o-prestupcich-sankce-ppbi/2/>

městského obvodu nebo městské části statutárního města nebo starostou městské části hl. m. Prahy.³⁷ Při své činnosti přitom tato komise vychází zejména z několika stěžejních právních předpisů, mezi které patří platný zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, platný zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, dále pak také platný zákon č. 500/2004 Sb., správní řád a také platná vyhláška Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích.

Komise k projednávání přestupků je tedy zvláštním orgánem obce, který je jmenován starostou (bez nutnosti souhlasu dalších orgánů obce) této obce a současně je mu také organizačně podřízen. Starosta obce také rozhoduje v záležitosti případné podjatosti předsedy komise a jejích členů. Tento orgán je přitom zřizován pro případ zvláštního zákona ve smyslu ustanovení § 106 platného zákona o obcích pro výkon přenesené působnosti. Z hlediska rozhodování o tom, zda (ne)zřídit komisi k projednávání přestupků, je přitom vycházeno mimo jiné z rozsahu přestupků, se kterými se obecní úřad (resp. obecní úřad obce s rozšířenou působností) potýká, zohledňována je také náročnost úkolů spojených s přestupkovým řízením z hlediska časového a administrativního a případně i některé další faktory. Komisi k projednávání přestupků je navíc nezbytné odlišovat od přestupkové komise, která představuje komisi rady obce, ačkoliv v tomto ohledu často panuje určitá terminologická nejednotnost. Mezi oběma komisemi existují určité rozdíly v rovině způsobu zřízení, jmenování a odvolávání členů i samotných funkcí daného orgánu.³⁸ Na rozdíl od předchozí právní úpravy již v současnosti není možné projednáváním přestupků pověřit komisi rady obce.³⁹

3.2.2 Složení komise k projednávání přestupků

Také je vhodné se pozastavit u otázky složení komise k projednávání přestupků. V tomto ohledu zákonodárce v současnosti rovněž stanovuje poměrně podrobné požadavky, kterým je třeba vyhovět. Komise se skládá z předsedy a dalších členů, musí mít dle zákonných požadavků vždy lichý počet členů (a tedy nejméně 3 členy). Zákonodárce přitom

³⁷ *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. 3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022. Ministerstvo vnitra České republiky, s. 60

³⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 215

³⁹ *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. 3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022. Ministerstvo vnitra České republiky, s. 60

v současnosti blíže nestanovuje podmínky týkající se členství v komisi, není stanoven podrobněji ani způsob jejího rozhodování. Poté, co byla provedena již zmíněná rekonstrukce, objevil se také požadavek na to, aby předseda komise za účelem výkonu funkce disponoval vysokoškolským magisterským vzděláním v oblasti práva, případně musí disponovat odbornou způsobilostí, jejíž požadavky upravuje platný zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků. Do konce letošního roku (tedy do konce prosince roku 2023) je navíc možné, aby činnost oprávněné úřední osoby vykonávat také osoba, která nevyhovuje předpokladům stanoveným v rámci ustanovení § 111 platného zákona o odpovědnosti za přestupky.⁴⁰ Předseda komise k projednávání přestupků musí disponovat vysokoškolským vzděláním v magisterském studijním programu právo a právní věda, právo nebo bezpečnostně právní studia anebo zvláštní odbornou způsobilost. Po této době může být činnost oprávněné úřední osoby vykonávána také úřední osobou, která se věnovala projednávání přestupků po dobu nejméně 5 let. Je důležité doplnit, že jmenované předpoklady se týkají pouze osoby předsedy komise, a tedy nikoliv jejích dalších členů.⁴¹

Další požadavky se pak věnují také úpravě situace, kdy obec uzavírá smlouvu mimo pracovní poměr s osobou disponující právnickým vzděláním, která tedy nepředstavuje zaměstnance této obce. Taková osoba pak je oprávněna pouze k projednávání přestupků coby předseda přestupkové komise. V některých případech je navíc odborníky doporučováno, aby byla do pracovního poměru přijata osoba s právnickým vzděláním namísto zřízení přestupkové komise, jelikož taková osoba bude mít coby referent obecního úřadu možnost projednávat veškeré přestupky obce.⁴²

Vhodné je také na tomto místě podotknout, že projednávání přestupků v rámci řízení o přestupcích není ovlivňováno pravidlem nezměnitelnosti složení komise. Proto přichází v úvahu například řešení situace dlouhodobé nemoci člena komise, kdy může dojít k jeho nahrazení jinou kompetentní osobou. Úkony provedené v rámci řízení přitom není nutné

⁴⁰ Mezi tyto požadavky patří a) vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo a právní věda, právo nebo bezpečnostně právní studia na vysoké škole v České republice, nebo b) prokázat odbornou způsobilost zkouškou provedenou u Ministerstva vnitra (odpadá podmínka vysokoškolského vzdělání v bakalářském studijním programu), nebo c) nejméně 5 let projednávat přestupky a rozhodovat o nich (odpadá podmínka věkové hranice 50 let a snižuje se potřebná délka praxe)

⁴¹ Metodika pro zajištění výkonu přenesené působnosti na úseku přestupků obecním úřadem *Plzeňský kraj*. [online]. 2023 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/Framework/Document.ashx?ID=215233>

⁴² Metodika pro zajištění výkonu přenesené působnosti na úseku přestupků obecním úřadem *Plzeňský kraj*. [online]. 2023 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/Framework/Document.ashx?ID=215233>

provádět opakovaně. Je možné doporučit, aby pravidla pro případné změny složení komise byla zakotvena v jednacím řádu.^{43 44}

3.2.3 Příslušnost komise k projednávání přestupků

Dále je třeba se věnovat také příslušnosti komise k projednávání přestupků. Úkolem této komise je projednávání přestupků podle platného zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. V případě, že je tedy tato komise v obci zřízena, bude vystupovat jako správní orgán rozhodující o přestupku namísto obecního úřadu. Jedná se tedy o takové přestupky, k jejichž projednání je jinak věcně příslušný obecní úřad⁴⁵, tedy obecní úřad vykonávající přenesenou působnost v základním rozsahu. V tomto směru pak je vhodné upozornit na to, že obec mimo jiného projednává řadu jiných přestupků, jejichž úprava je provedena na základě specifických právních předpisů (například se může jednat o zákon o obecní policii). Nicméně tyto „ostatní“ přestupky musí být projednávány pouze zaměstnancem obecního úřadu, komisi není v tomto případě svěřena věcná příslušnost.⁴⁶

Jak je stanoveno v ustanovení § 61 platného zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, komise k projednávání přestupků je oprávněna k projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě, kam mohou spadat takto označené přestupky ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 přestupkového zákona, kdy osoba se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost stanovenou v nařízení obce nebo kraje. Současně jde také o některé jiné přestupky, jejichž objektem je pořádek ve státní správě. Komise přitom nemůže projednávat namísto obecního úřadu takové přestupky, k jejichž projednání by nebyl obecní úřad sám věcně příslušný.⁴⁷

Dále je komise oprávněna také k projednávání přestupků proti pořádku v územní samosprávě, přestupků proti veřejnému pořádku, přestupků proti občanskému soužití, přestupků proti majetku. K projednání těchto přestupků je jinak věcně příslušný obecní úřad ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 přestupkového zákona, proto zde nevzniká legislativní

⁴³ Ve smyslu ustanovení § 134 odst. 5 platného zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

⁴⁴ *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. 3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022. Ministerstvo vnitra České republiky, s. 61

⁴⁵ Viz ustanovení § 60 odst. 2 platného přestupkového zákona

⁴⁶ Metodika pro zajištění výkonu přenesené působnosti na úseku přestupků obecním úřadem *Plzenský-kraj.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/Framework/Document.ashx?ID=215233>

⁴⁷ KOPECKÝ, Martin. Příslušnost v řízení o přestupcích. *Správní právo*, 2018, 297-313.

problém. Případně pak také komise provádějí projednávání některých dalších přestupků, o kterých to stanoví jiný zákon. Při zřízení komise je proto třeba, aby bylo starostou určeno, které z nich bude komise projednávat namísto obecního úřadu. Může jít o takové přestupky, u kterých je navíc stanoveno, že mohou být v rámci této komise projednávány, případně je u nich bezprostředně dáno, že je může tato komise projednávat.⁴⁸

Jednání komise je zajišťováno zapisovatelem a komise obvykle zasedá v prostorách obecního úřadu. V případě hlasování v rámci komise dochází k subsidiární aplikaci ustanovení § 134 platného správního řádu vztahujícího se ke kolegiálním orgánům, kdy je stanoveno, že je tento orgán usnášeníschopný, pakliže je přítomna nadpoloviční většina jeho členů, k přijetí usnesení pak dochází nadpoloviční většinou těchto členů. Z výše uvedeného ustanovení pak dále plyne, že usnesení⁴⁹ je prováděno předsedou komise k projednávání přestupků samostatně. Tato dikce proto povoluje, aby například usnesení o odložení věci ve smyslu ustanovení § 76 platného přestupkového zákona i usnesení o přerušení řízení dle ustanovení § 85 tohoto zákona bylo samostatně vydáváno tímto předsedou. Na druhou stranu pouze komisi jako celku je příslušné rozhodování příkazem na místě (jedná se o rozhodnutí). K uložení pokuty příkazem na místě nelze pověřit jednotlivého člena komise, a to ani jejího předsedu, byť postačí, aby byl příkazový blok podepsán předsedou nebo jiným pověřeným členem komise. Musí však být o tomto rozhodnuto hlasováním komise a výsledek je třeba zanást do protokolu.⁵⁰ Případné odvolání k rozhodnutí je podáváno prostřednictvím příslušné komise, kterou bylo rozhodnutí vydáno.

Komise projednává přestupky (dle kompetence komise), které byly spáchány na území dané obce, případně pak takové, které byly spáchány občany s trvalým pobytem v dané obci, kterými však byl přestupek spáchán jinde na území naší země, kdy současně projednání před danou komisí povede ke zjednodušení projednávání věci. Komise k projednávání přestupků pak dále navíc projednává také přestupky pro obce, které uzavřely v tomto ohledu veřejnoprávní smlouvu na výkon přenesené působnosti přestupkové agendy s danou obcí.

Možné je tedy také to, aby byla ze strany obce uzavřena veřejnoprávní smlouva ve smyslu ustanovení § 63 platného zákona o obcích s jinou obcí nacházející se v tom samém

⁴⁸ KOPECKÝ, Martin. Příslušnost v řízení o přestupcích. *Správní právo*, 2018, 297-313.

⁴⁹ Výjimkou je v tomto směru usnesení týkající se toho, zda osoba je/není účastníkem, usnesení o zastavení řízení, jakož i úkon, který není rozhodnutím

⁵⁰ *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. 3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022. Ministerstvo vnitra České republiky, s. 61

správním obvodu. Díky tomu následně bude ze strany orgánů obce vykonávána přenesená působnost pro orgány druhé obce, s níž byla tato smlouva uzavřena.⁵¹ Je důležité, aby byli v rámci této smlouvy adekvátně označeni její účastníci, je nezbytné vymezit dobu trvání tohoto ujednání, rozsah přenesené působnosti, způsob úhrady souvisejících nákladů a případně pak také to, jaký byl postup pro jejich stanovení. Její uzavření přitom podléhá souhlasu ze strany příslušného krajského úřadu. Možné je rovněž její uzavření mezi dvěma i více obcemi s rozšířenou působností, pakliže se nachází v totožném správním obvodu daného krajského úřadu. Nutné pak je souhlasné stanovisko vydané Ministerstvem vnitra České republiky, které takto činí na základě projednání s příslušným správním orgánem.⁵²

Oznámení o přestupku může kromě dotčené osoby (nejčastěji v podobě oznámení na Policii ČR) učinit také její zákonný nebo právní zástupce. V případě určitých přestupků je možné, aby došlo k zahájení řízení o přestupku a v již zahájeném řízení pokračovat pouze v případě, že osoba, která byla přestupkem bezprostředně dotčena, k tomuto udělí výslovný souhlas.⁵³ Po samotném oznámení je přitom přistupováno k příkaznímu řízení, případně pak k ústnímu jednání, dalším krokem pak je předvolání na určitý termín zasedání komise. K projednávání přestupku dochází za osobní účasti obviněné osoby a svědků.⁵⁴ Je třeba, aby vždy bylo spáchání přestupku spolehlivě prokázáno, proto je žádoucí zajištění co největšího počtu svědků.⁵⁵ Případné nemožnost předvolaného občana se ve stanovený termín zúčastnit musí být adekvátně omluvena.

Pokud bude následně pachatel uznán vinným ze spáchání přestupku, bude mu uložena povinnost k úhradě nákladů spojených s projednáváním přestupku podle platné vyhlášky č. 520/2005 Sb. Paušální částka nákladů řízení o přestupku činí 1 000 Kč, je možné v tomto případě navýšení s ohledem na potřebné úkony. Tyto náklady je tedy nezbytné v souvislosti s projednáváním přestupků příslušnému správnímu orgánu uhradit.

⁵¹ JEMELKA, Luboš. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666-1, s. 284

⁵² JEMELKA, Luboš. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666-1, s. 284

⁵³ Ten může posléze libovolně během řízení vzít zpět

⁵⁴ respektive zmocněných zástupců

⁵⁵ Svědek má navíc možnost písemně žádat o úhradu svědeckého ve smyslu ustanovení § 79 odst. 4 platného správního řádu. Také je možné, aby byla provedena náhrada výdajů a ušlého výdělků jiným osobám, nárok je však nezbytné uplatnit ve lhůtě 8 dnů od jejich vzniku.

4 Vlastní práce

4.1 Komise pro projednávání přestupků v Plzeňském kraji

V Plzeňském kraji je 501 obcí z nichž 41 má zřízeno přestupkovou komisi. Základním rozlišením pro téma přestupkové komise je rozčlenění na obce, které přestupkovou komisi mají zřízenou a obce, které přestupkovou komisi zřízenou nemají.

Obce, které komisi zřízenou nemají, mají přesto ze zákona povinnost se problematikou přestupků a jejich pachatelů zabývat. To mohou vyřešit několika způsoby. Jedním z nich je možnost oslovit obce, které přestupkovou komisi mají a po vzájemné dohodě směřovat projednání přestupků na tuto smluvní obec. Mezi obcemi dojde k uzavření veřejnoprávní smlouvy. Výše poplatků za projednání jednotlivých přestupků je dána zákonem a musí se pohybovat v určitém finančním rozmezí, které se obvykle pohybuje mezi 500 až 3000 Kč. Obvyklá je částka mezi 500 až 1000 Kč viz tabulka 5. Obec si tak může i vybírat, kdo pro ni bude projednávat přestupky nejlevněji.

Výhodou tohoto postupu je přenesení povinnosti na jiný subjekt a vyhnout se tak nutnosti udržovat a svolávat komisi, vyhnout se nákladům na provoz komise, například kromě finančního ohodnocení členů komise i zajištění vhodných prostor. Nevýhodou je neinformovanost dotčených obcí o pachatelích přestupků a nemožnost vymáhat náklady na projednání spáchaných přestupků po konkrétních osobách. Tyto náklady platí obec ze svého rozpočtu viz tabulka 5.

Obce, které mají zřízenou vlastní přestupkovou komisi, nesou náklady na její financování, tj. provoz, zajištění prostor a platy členům komise podle zákonem stanovených podmínek. Náklady se odvíjejí i podle počtu oznámených přestupků a četnosti jejího svolávání.

Výhodou v tomto případě je možnost vymáhat vynaložené náklady, nebo část těchto nákladů od osob, které se přestupku dopustili, tedy pachatelích přestupků. Výše nákladů je stanovena ze strany obce a jedná se o taxativní částku zpravidla okolo 1000 Kč za projednaný přestupek. Žádný z úřadů však nevede statistiku úspěšnosti vymáhání těchto nákladů po konkrétních osobách.

4.2 Dotazník

Základem pro získání podkladů pro analytickou část práce bylo sestavení a rozeslání dotazníku viz příloha 1, adresovaného zástupcům obcí v Plzeňském kraji. Z důvodu pracovní vytíženosti zástupců oslovených obcí, byly odpovědi získány pouze od 8 obcí se zřízenou přestupkovou komisí viz tabulka 2.

Pro adekvátní určení, zda je výhodné zřídit vlastní přestupkovou komisí či nikoliv, bylo osloveno také dalších 6 vybraných obcí, které nemají zřízenou přestupkovou komisí a jsou ochotni požadovaná data poskytnout. Obce jsou vybrány s ohledem nejen na velikost tj. počet obyvatel, ale například i podle statutu obce. Zastoupeny jsou tak obce o velikosti několika desítek nebo stovek obyvatel, ale i malá města viz tabulka 1.

Součástí dotazníku byla základní otázka, a to zda obec má zřízenou přestupkovou komisí, či nikoliv. Tím se oslovená skupina obcí rozdělila na dvě základní skupiny.

Vyhodnocením dotazníku vyšlo najevo, že obce, které přestupkovou komisí zřízenou nemají a využívají tak služeb jiných obcí, nejsou ve své podstatě informovány o druhu spáchaného přestupku a o osobách pachatele – pachatelů, kteří se ho dopustili. Jedinou informací, kterou obec má je tak kolik přestupků bylo přestupkovou komisí projednáno a částka jakou smluvní obec požaduje za projednání přestupků. Tím však veškerá informovanost pro tyto obce končí.

Tabulka 1 obce bez přestupkové komise

Název obce	Počet obyvatel	Celkový počet přestupků
Nehodív	72	6
Myslovice	131	0
Olšany	210	7
Myslív	429	12
Pačejov	720	18
Nalžovské Hory	1142	42

Zdroj: vlastní

Obce, které přestupkovou komisí zřízenou mají, si na základě jejího jednání mohou vést a mnohdy vedou statistiky o počtu projednaných přestupků a jejich právní kvalifikaci.

Zároveň mohou vyčíslit náklady spojené s projednáváním této trestné činnosti a udělené správní tresty. V případě, že se jedná o správní trest v podobě pokuty, je jim známa nejen její výše udělená pachatelům přestupků, ale měly by znát i její vymahatelnost.

Tabulka 2 obce s vlastní přestupkovou komisí

Název obce	Počet obyvatel	Celkový počet přestupků
Plánice	1612	91
Blovice	4184	579
Nýrsko	4809	90
Kdyně	5089	547
Horšovský Týn	5132	1805
Starý Plzenec	5414	208
Plzeň MO1	48500	2674
Plzeň MO3	55363	6403

Zdroj: vlastní

Z tabulky 2 je patrné, že s rostoucím počtem obyvatel, souvisí i růst projednávaných přestupků. Výjimkou je v tomto případě Nýrsko a Starý Plzenec. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že obec Starý Plzenec v letech 2019 až 2020 neshromáždila potřebná data, proto je tento výsledek v jejich případě zkreslující. Vyjma tohoto případu, lze tvrdit, že počet obyvatel má vliv na počet projednávaných přestupků.

4.2.1 Počet obyvatel na jeden přestupek

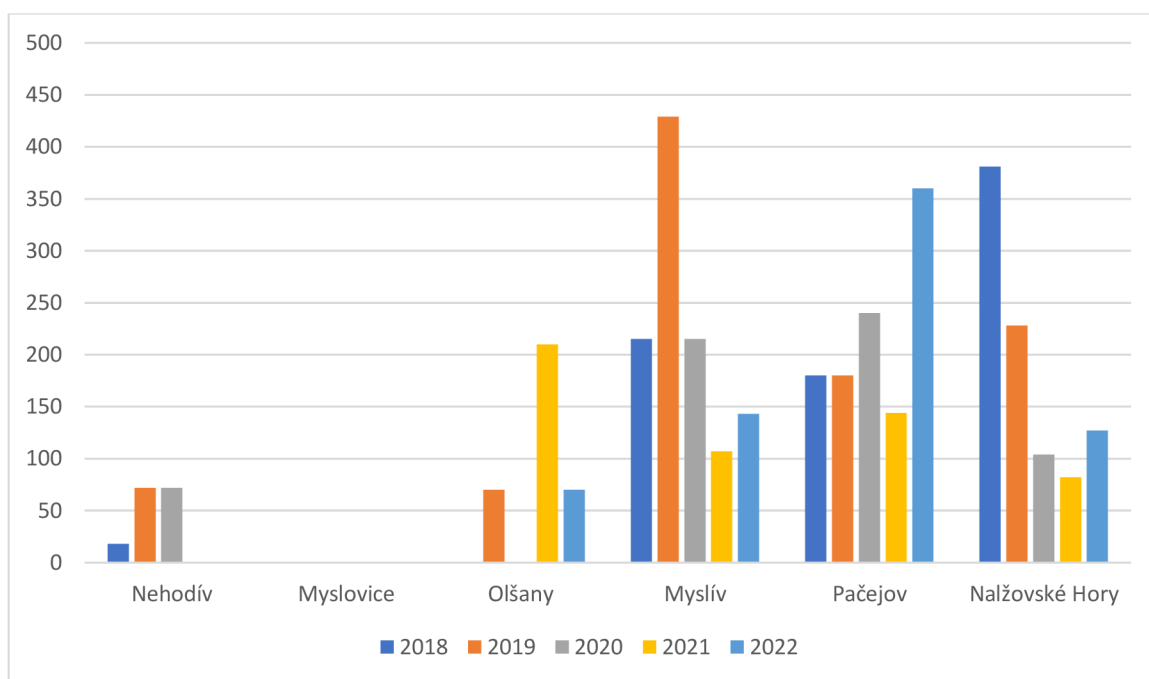
Součástí práce je vyhodnocení účelnosti zřízení přestupkové komise. U malých obcí s počtem obyvatel v řádu stovek obyvatel se projeví při grafickém znázornění i spáchání jedno či dvou přestupků výraznou odchylkou, což je zřetelné v grafu 1. Vzhledem k přehledu, který je uveden v tabulce 3 vyplývá, že se nejedná o žádný enormní nárůst, či pokles spáchaných přestupků, ale jak je výše uvedeno, při malém množství spáchaných přestupků.

Tabulka 3 Počet obyvatel na jeden přestupek

	2018	2019	2020	2021	2022
Nehodív	18	72	72	0	0
Myslovice	0	0	0	0	0
Olšany	0	70	0	210	70
Myslív	215	429	215	107	143
Pačejov	180	180	240	144	360
Nalžovské Hory	381	228	104	82	127

Zdroj: Vlastní

Graf 1 Počet obyvatel na jeden přestupek

Zdroj: Vlastní

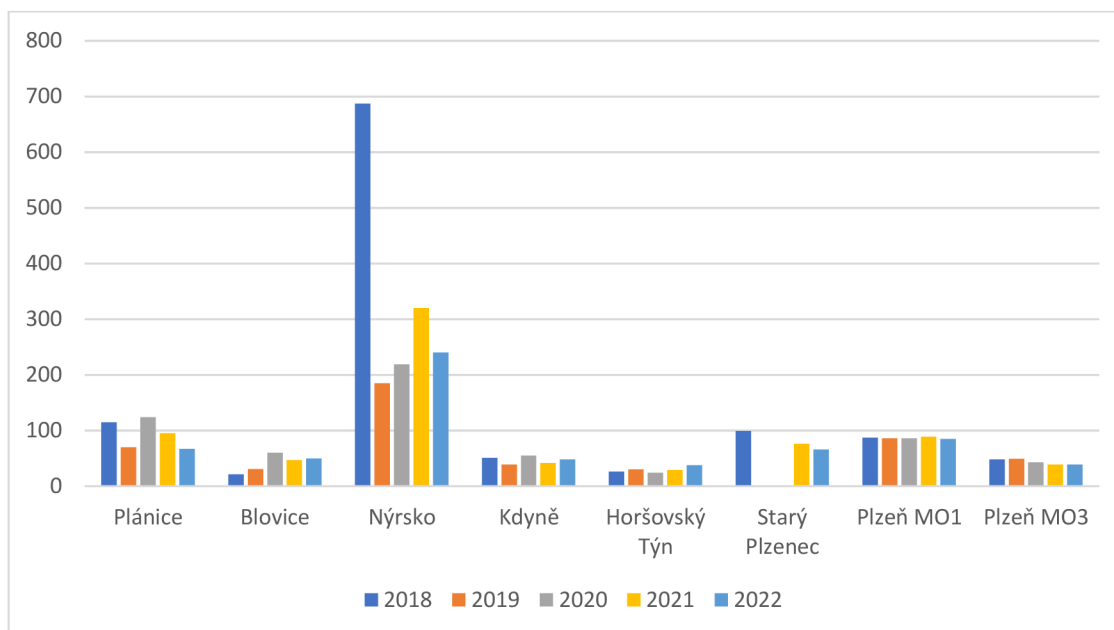
Z tabulky 3 plyne, že u malých obcí s počtem obyvatel v řádu stovek obyvatel se projeví při grafickém nebo procentuálním znázornění i spáchání jedno či dvou přestupků výraznou odchylkou. Z tohoto důvodu není grafické znázornění v tomto případě ideálním řešením pro statistické vyhodnocování.

Tabulka 4 Počet obyvatel na jeden přestupek

Název obce	2018	2019	2020	2021	2022
Plánice	115	70	124	95	67
Blovice	21	31	60	47	50
Nýrsko	687	185	219	320	240
Kdyně	51	39	55	42	48
Horšovský Týn	26	30	24	29	38
Starý Plzenec	99	.	.	76	66
Plzeň MO1	87	86	86	89	85
Plzeň MO3	48	49	43	39	39

Zdroj: Vlastní

Graf 2 Počet obyvatel na jeden přestupek

Zdroj: Vlastní

Z tabulky 4 a grafu 2 je patrné, že počty spáchaných přestupků za sledované období se v jednotlivých městech pohybují ve stabilních počtech s minimální odchylkou v jednotlivých letech.

4.2.2 Náklady VS pokuty

Tabulka 5 Celkové náklady a celková výše vybraných pokut v Kč

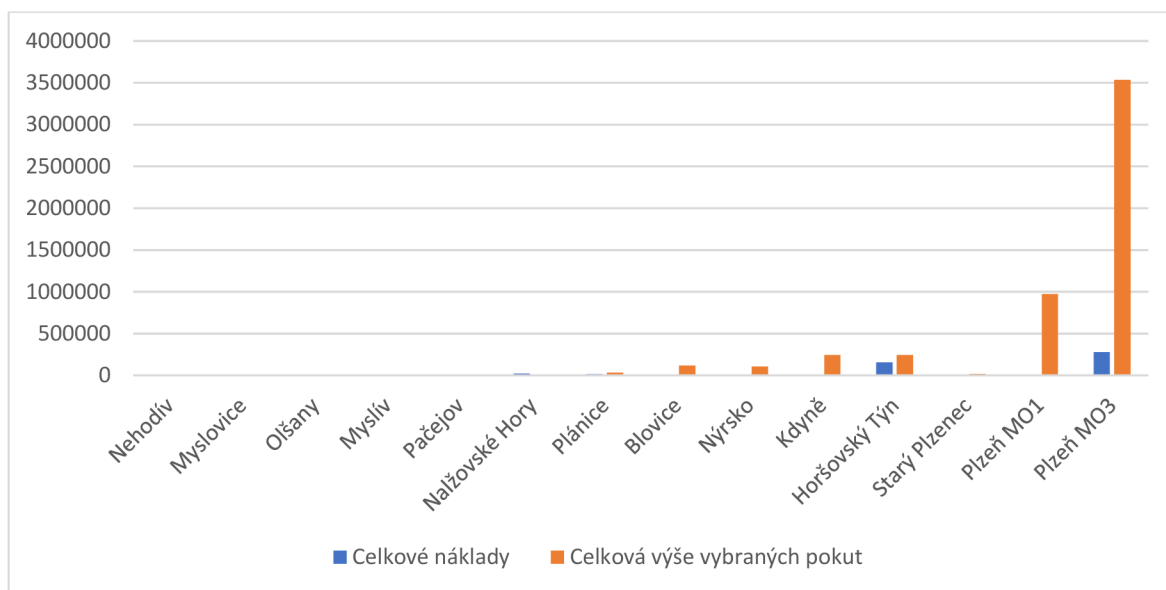
Název obce	Celkové náklady v Kč	Celková výše vybraných pokut v Kč
Nehodív	3000	0
Myslovice	0	0
Olšany	3500	0
Myslív	6000	0
Pačejov	9000	0
Nalžovské Hory	21000	0
Plánice	11000	32000
Blovice	.	117000
Nýrsko	.	105000
Kdyně	.	242000
Horšovský Týn	154000	241700
Starý Plzenec	.	17500
Plzeň MO1	.	973276
Plzeň MO3	277800	3536100

Zdroj: Vlastní

Z tabulky 5 vyplývá, že obce, které nemají zřízenou vlastní přestupkovou komisi, pouze zaplatí městu, které za ně provede projednání přestupku, náklady s tím spojené. Jinak nemají žádnou zákonnou pravomoc, jak vymáhat tyto vzniklé náklady po konkrétních osobách. Je to i z důvodu, že v rámci ochrany osobních údajů, nemají nárok na informace o přestupci, po kterém by mohli vynaložené částky vymáhat.

Naopak města s vlastní přestupkovou komisí nejen, že projednají uvedenou kauzu, uloží pokutu, ale mají možnost vymáhat vzniklé náklady po konkrétní osobě. Protože tyto náklady vždy nelze přesně vyčíslit, je ze strany obce stanovena taxativní výše nákladů, a to zpravidla okolo 1000 Kč za projednaný přestupek. Vzhledem k tomu, že se jedná o větší počet přestupků projednávaných najednou, náklady spojené s provozem přestupkové komise se většinou podaří získat zpět. To vyplývá z šetření viz graf 3.

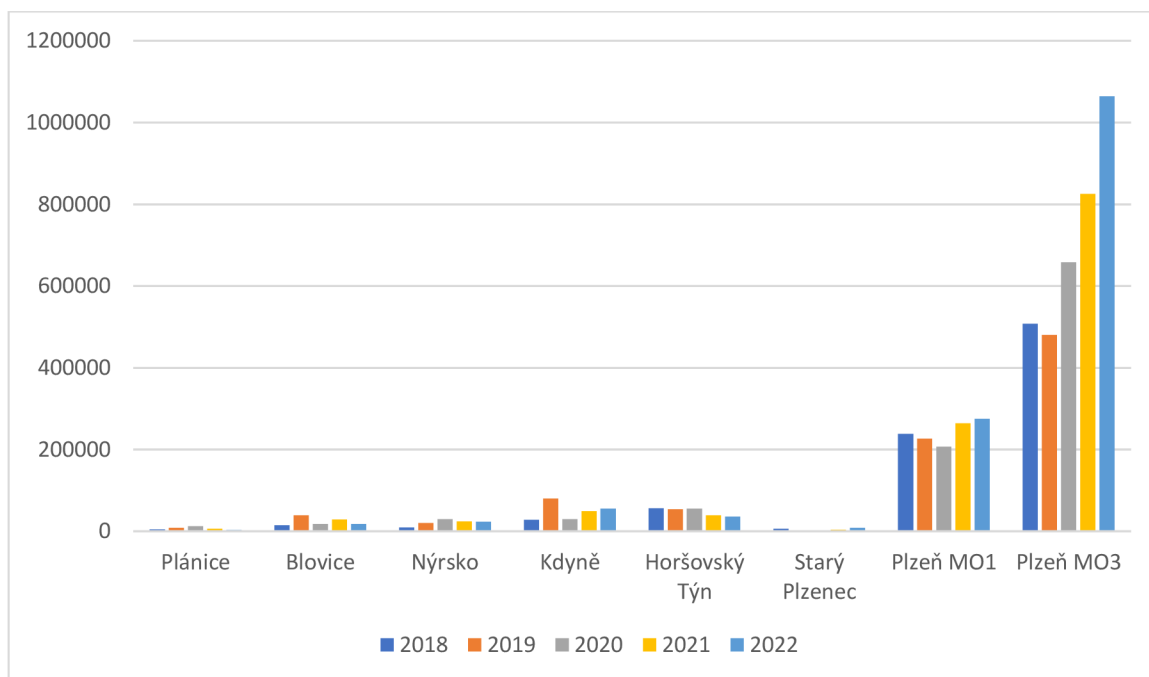
Graf 3 Celkové náklady a celková výše vybraných pokut v Kč

Zdroj: Vlastní

Z důvodu nedostatečného grafického znázornění výsledků v grafu 3, byl vytvořen graf 4, ve kterém jsou zobrazeny celkové výše vybraných pokut v Kč v jednotlivých letech a to pouze v obcích, které mají zřízenou vlastní přestupkovou komisi.

Graf 4 Výše vybraných pokut v Kč ve sledovaném období

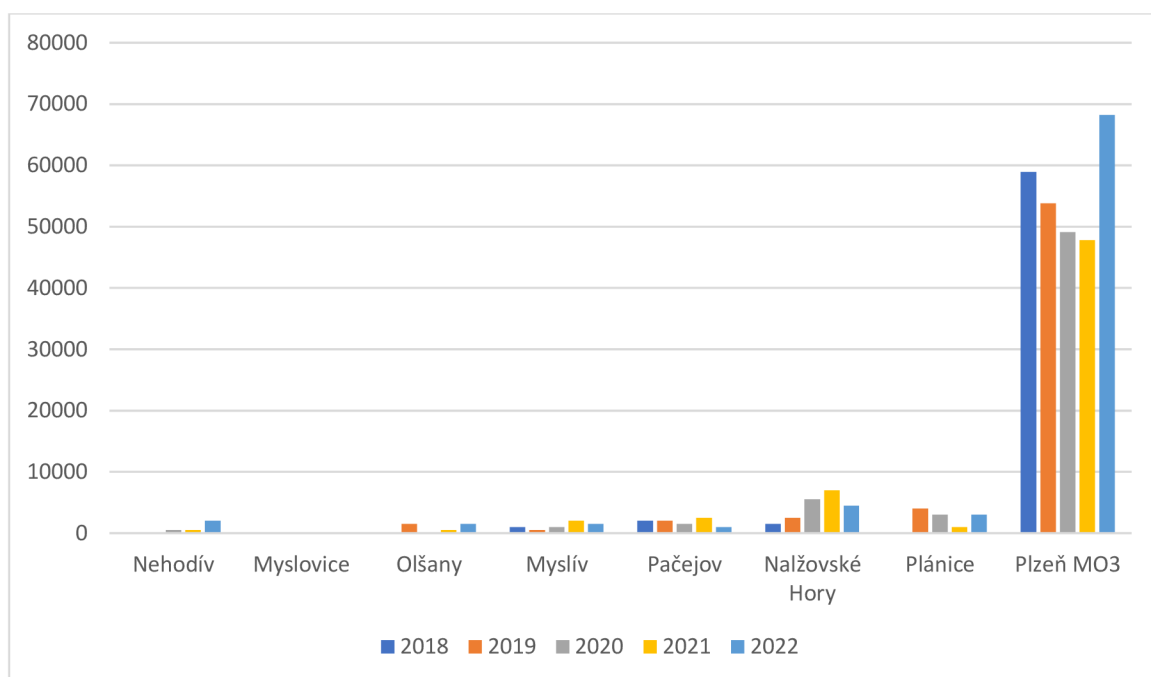

Zdroj: Vlastní

V grafu 4 je patrné, že v obcích s nižším počtem obyvatel byly v průběhu sledovaných let vybrány podobné částky na uložených pokutách. Podobně tomu tak je i v MO1 v Plzni. Starý Plzenec, jak již bylo zmíněno nevede informace k období let 2019 až 2020, ale i tak je patrné, že se výše vybraných pokut výrazně ve zbylých letech neliší. Rozdíly ve výši vybraných pokut jsou spatřovány v MO3 v Plzni. Zde je spatřován nárůst těchto částek.

Pro nedostatečné zobrazení grafu 3 byl vytvořen i graf 5, který znázorňuje vynaložené náklady obcí, které tyto informace evidují.

Graf 5 Výše celkových nákladů v Kč ve sledovaném období

Zdroj: Vlastní

V grafu 5 je zřejmé, že náklady se v průběhu sledovaných let v malých obcích s nízkým počtem obyvatel nijak výrazně neliší. Jinak je tomu v MO3 v Plzni, zde jsou rozdíly výraznější.

4.2.3 Druhy přestupků

Druhy přestupků podle zákona č. 251/2016 Sb.

§ 4 – Přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě

§ 5 – Přestupky proti veřejnému pořádku

§ 7 – Přestupky proti občanskému soužití

§ 8 – Přestupky proti majetku

Tabulka 6 Druhy přestupků dle zákona 251/2016 Sb.

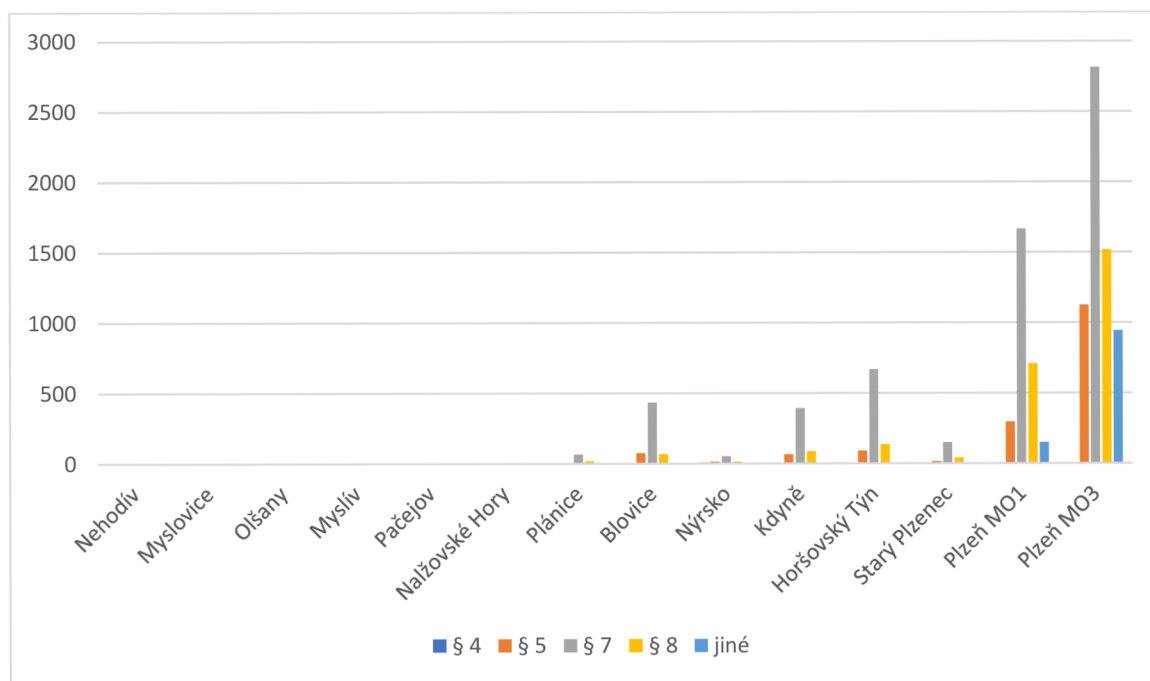
Název obce	§ 4	§ 5	§ 7	§ 8	jiné
Nehodív
Myslovice
Olšany
Myslív
Pačejov
Nalžovské Hory
Plánice	.	5	67	19	.
Blovice	.	75	435	69	.
Nýrsko	8	14	54	14	.
Kdyně	.	67	394	86	.
Horšovský Týn	.	92	669	137	.
Starý Plzenec	.	16	151	41	.
Plzeň MO1	.	296	1667	709	150
Plzeň MO3	.	1125	2815	1518	945

Zdroj: Vlastní

Tabulka 6 znázorňuje celkový počet přestupků projednávaných ve sledovaném období od roku 2018 až do roku 2022, kdy jsou zde rozlišeny jednotlivé právní kvalifikace. Obce,

které nemají zřízenou vlastní přestupkovou komisi, tyto data nevidují, neboť jim nejsou ze strany smluvené přestupkové komise poskytovány.

Graf 6 Druhy přestupků

Zdroj: Vlastní

Nejčastěji projednávaným přestupkem jsou přestupky na úseku občanského soužití. Tyto se vyskytují v nejhojnějších počtech ve všech sledovaných obcích. Naopak porušení § 4 zákona č. 250/2016 se projednávalo pouze v jednom případě, a to v obci Nýrsko. Ve velkých městských obvodech jsou zjištěny i přestupky na jiných úsecích a to například:

- z. č. 359/1999 Sb. - o sociálně-právní ochraně dětí
- z. č. 167/1998 Sb. - o návykových látkách
- z. č. 65/2017 Sb. - o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- z. č. 561/2024 Sb. - Školský zákon
- z. č. 119/2002 Sb. - o střelných zbraních a střelivu
- z. č. 328/1999 Sb. - o občanských průkazech

4.2.4 Tresty

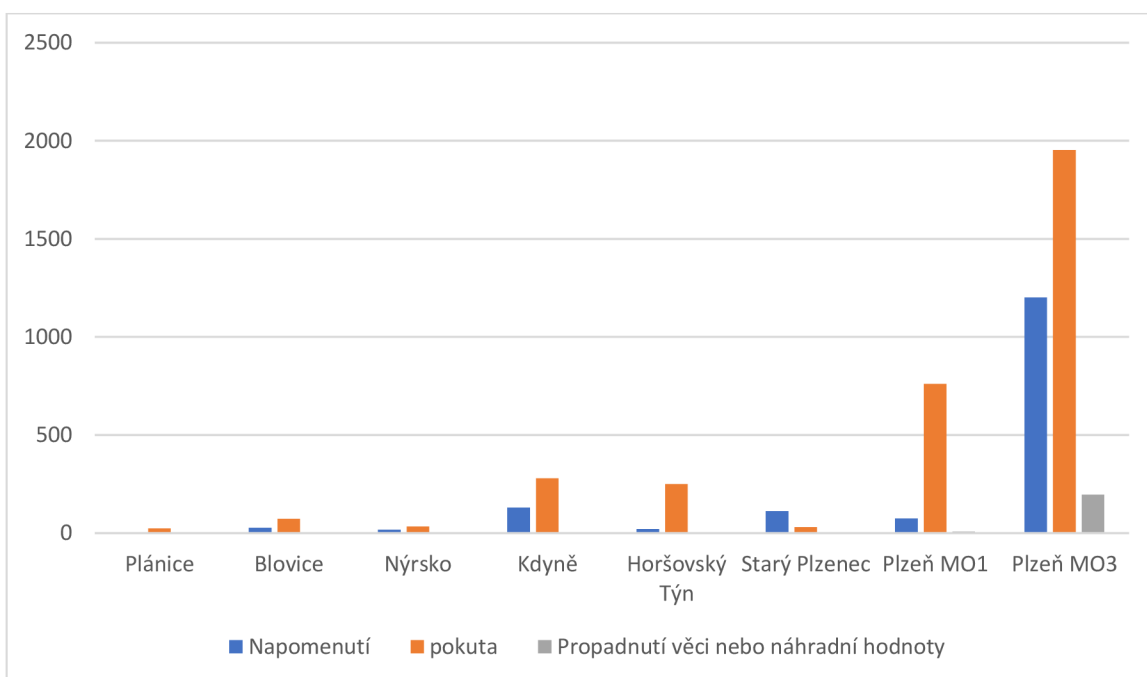
Tabulka 7 Druhy správních trestů

Název obce	Napomenutí	pokuta	Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty
Plánice	2	24	.
Blovice	27	73	.
Nýrsko	17	34	.
Kdyně	130	279	.
Horšovský Týn	20	251	.
Starý Plzenec	112	30	.
Plzeň MO1	74	761	8
Plzeň MO3	1201	1953	197

Zdroj: Vlastní

V tabulce 7 jsou porovnávány druhy správních trestů v obcích s vlastní přestupkovou komisí. Jiné dostupné správní tresty nebyly v dotazovaných obcích zjištěny.

Graf 7 Druhy správních trestů

Zdroj: Vlastní

Z výzkumu vyplývá, že nejčastěji ukládaným trestem, byla pokuta. Ta převládá ve všech dotazovaných obcích. Pokuta je tak využívána v 65,6 %. Dalším využívaným správním trestem je napomenutí. Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty bylo zaznamenáno pouze ve velkých městských obvodech. Město Plánice jako jediné uvedlo, že ve všech případech využilo trestu zveřejnění rozsudku o přestupku.

4.2.5 Změna věkové hranice trestní odpovědnosti

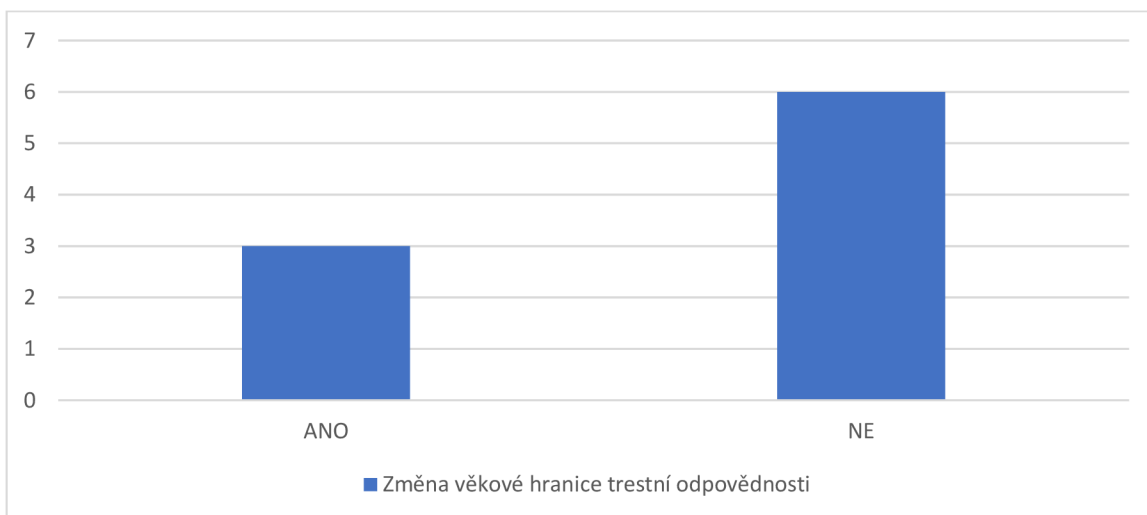
Aktuální zákon stanovuje věkovou hranici trestní odpovědnosti od 15 let. Zástupcům obcí byla v rámci dotazníkového šetření položena otázka, zda jsou s aktuální věkovou hranicí trestní odpovědnosti spokojeni a zda jim přijde dostačující. Odpovědi jsou zaznamenány v tabulce 8 a graficky znázorněny v grafu 8.

Tabulka 8 Změna věkové hranice trestní odpovědnosti

Změna věkové hranice trestní odpovědnosti	
ANO	NE
3	6

Zdroj: Vlastní

Graf 8 Změna věkové hranice trestní odpovědnosti

Zdroj: Vlastní

Zástupci dotazovaných obcí uvedli ve třech případech, že by věkovou hranici trestné odpovědnosti změnili. Naopak šest vyslovilo spokojenost a věková hranice 15 let jim přijde dostačující. Ostatní zástupci obcí se k této otázce nevyjádřili.

Žádný z dotazovaných, kteří byli pro změnu věkové hranice trestní odpovědnosti se nevyjádřil pro její nárůst směrem nad současných 15 let, ale všichni byli pro její snížení. Jako optimální věk uvedli dovršení 13 let s argumentací, že v tomto věku si musí být každý vědom následků svého jednání.

4.3 Rozhovory se zástupci obcí

Při předkládání dotazníku a zjišťování dalších informací bylo v malých obcích osobně hovořeno se starosty dotčených obcí. Každý z nich projevil ochotu se této problematice věnovat nejen vyplněním předloženého dotazníku, ale i rozhovorem a odpovědí na položené otázky.

Při oslovení starostů měst, nebo jejich zástupců, se objevil nejen časový problém, kdy tento rozhovor uskutečnit – z důvodu pracovního vytížení, ale zejména skutečnost, že ve větších městech jsou tyto povinnosti svěřeny jiným osobám.

4.3.1 Zpracování

Při prováděných rozhovorech projeví zástupci dotazovaných obcí přání zůstat v anonymitě. Nebylo to z důvodu, že by si nestáli za svými názory, ale že se jedná o jejich pohled na danou problematiku a nehovoří tak za všechny zastupitele obce. Z tohoto důvodu budou nadále označováni jako respondenti. Rozhovor byl veden volnou formou. Všem byly položeny shodné otázky, kdy odpovědi byly zaznamenány viz přílohy 2, 3 a 4

První respondent je členem přestupkové komise městského obvodu v krajském městě. Tato komise projednává velké množství přestupků oproti jiným dotazovaným. Tato komise nemá smlouvu ohledně projednávání přestupků jiných obcí.

Druhý respondent zastupuje menší obec, která nemá zřízenou vlastní přestupkovou komisi. Z tohoto důvodu má obec sjednanou smluvní přestupkovou komisi, které platí paušální částku za jeden projednaný přestupek.

Třetím respondentem je starosta obce, která nese statut města z historického původu. Podle počtu obyvatel je tak vhodným zástupcem obcí, které se vzhledem k počtu obyvatel nacházejí na hranici obcí s vlastní zřízenou přestupkovou komisí a bez vlastní přestupkové komise.

4.3.2 Vyhodnocení rozhovorů

Vyhodnocení rozhovorů se zástupci obcí v podstatě potvrdilo informace získané z vyplněných dotazníků.

U obcí, které nemají zřízenou přestupkovou komisi se opakovaly stejné odpovědi na položené otázky viz příloha 2. Vzhledem k nulovému nároku na informace respondenti odpověděli shodně, že jediné informace, které mají o pachatelích přestupků a jimi spáchaných přestupcích je pouze to, že skutek se stal, byl odpovědnými orgány prošetřen a projednán. Jedinou informací, kterou tak získají je finanční částka – faktura, kterou musí smluvní obci zaplatit. Podle výše této částky a domluveného poplatku za jeden projednaný přestupek se informace omezí na počet přestupků, ke kterým na území obce došlo.

U obcí, které mají zřízenou vlastní přestupkovou komisi dotazovaní respondenti odpověděli, že náklady spojené s provozem přestupkové komise nelze jednoznačně vyčíslit. Je to z důvodu, že členové komisí jsou mnohdy stálými zaměstnanci obce, a tudíž pobírají pravidelný příjem. Rovněž tak ostatní náklady jako je například zajištění vytápění místnosti, osvětlení a jiné nelze přesně vyčíslit. Z tohoto důvodu komise přistupuje k paušálnímu poplatku za projednání přestupku. Zde je nutno zdůraznit, že se nejedná o udělení sankce, ale vyrovnání nákladů související s nutností provozování přestupkové komise.

Jeden z respondentů uvedl, že přestupkovou komisi mělo město zřízeno mnoho volebních období. Vzhledem k počtu projednávaných přestupků a k nákladům na provoz komise se rozhodli činnost komise na konci roku 2023 ukončit a sjednat si následně jinou smluvní obec.

5 Zhodnocení a doporučení

5.1 Zhodnocení

Práce se zabývá problematikou, která se týká přestupkových komisí, zejména jejich funkčností a efektivností. Pro účel bakalářské práce a získání adekvátních informací byly osloveny vybrané obce v Plzeňském kraji. Aby došlo k rovnoměrnému zastoupení různých typů obcí, byly osloveny obce, které mají zřízenou přestupkovou komisi a obce, které zřízenou přestupkovou komisi nemají. Rovněž je brán zřetel na skutečnost, zda se jedná o obec, městys nebo město. Zastoupeny tak jsou obce, které mají počet do sta obyvatel. Dále obce a malá města s několika sty obyvatel a města s několika tisíci obyvatel až po Plzeňské městské části jejichž počet obyvatel se pohybuje v řádech desítek tisíc.

Základním zdrojem informacím bylo vytvoření a následné rozeslání dotazníku. Dále byly provedeny rozhovory se zástupci některých obcí. V dotazníku byla položena zásadní otázka – zda obec má, či nemá zřízenou vlastní přestupkovou komisi. To rozdělilo oslovené obce na dvě základní skupiny.

Obce, které nemají zřízenou vlastní přestupkovou komisi, přenášejí svoji zákonnou povinnost na jinou – smluvní obec. Nemusejí tak zajišťovat provoz přestupkové komise a náklady s tím spojené. Zároveň ale přicházejí o možnost získání jakékoliv informace ohledně pachatelů přestupků a druhu spáchaného přestupku na území jejich obce. Jejich povinností se tak stává uhrazení poplatku smluvní obci za projednání přestupku.

Obce, které mají zřízenou přestupkovou komisi, zajišťují její zákonné složení, financování členů komise, prostory a veškeré povinnosti s tím spojené. Jednou z výhod pro obec, která má zřízenou vlastní komisi, je možnost vymáhání nákladů spojených s přestupkovým řízením. S ohledem na obtížnost vyčíslit přesnou výši finančních nákladů za jeden konkrétně projednaný přestupek, je tato částka stanovena paušálně. Tato částka je navržena a schválena zastupitelstvem obce. Zpravidla se jedná o částku ve výši přibližně 1000 Kč až 1500 Kč. Jakmile pachatel přestupku obdrží rozhodnutí o projednaném přestupku, je povinen uhradit do určité doby i poplatek za projednání přestupku.

V dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že za sledované období byly nejčastěji řešeny přestupky proti občanskému soužití dle § 7 z. č. 251/2016 Sb. Nejčastěji ukládaným správním trestem za spáchání přestupku, bylo udělení pokuty. Dalším častým správním

trestem je napomenutí. Ostatní možné správní tresty jako je například propadnutí věci nebo náhradní hodnoty, jsou méně využívány. Pokud dojde k jejich uložení, jedná se o obce větších typů jako jsou městské obvody.

5.2 Zodpovězení výzkumných otázek

V1: Je výhodné zřídit v obci vlastní přestupkovou komisi?

Tato otázka je zásadní pro každou jednotlivou obec, která se s řešením přestupků potýká. Hrají zde roli různá kritéria, ať už se jedná o četnost přestupků, počet obyvatelstva, náklady spojené s provozem nebo výběr kvalifikovaných zaměstnanců, proto je rozhodnutí pro zřízení komise velmi individuální pro každou obec. Odpověď na tuto otázku lze čerpat v dotazníkovém šetření i v rozhovorech s respondenty dotazovaných obcí. Ve zpracovaných datech zformovaných do tabulek a grafů jsou výše uvedená kritéria zaznamenána. Z výzkumu vyplývá, že malým obcím s nízkým počtem obyvatel vznikají zanedbatelné náklady za projednání přestupků, smlouvenou obcí na základě veřejnoprávní smlouvy, oproti tomu, kdyby si zřídily vlastní přestupkovou komisi. Naopak pro velké městské obvody je výhodné mít zřízenou vlastní přestupkovou komisi. Mohou si tak vzniklé náklady s přestupkovým řízením částečně kompenzovat proplacením ze strany pachatele přestupku.

V2: Souvisí zřízení přestupkové komise v obci s počtem obyvatel?

Odpověď na tuto otázku nalezneme v tabulce 2. Ta obsahuje dotazované obce seřazené právě podle počtu obyvatel. Vzhledem k tomu, že z výzkumu plyne souvislost počtu obyvatel s růstem počtu projednávaných přestupků viz tabulka 3 a 4, lze potvrdit, že zřízení přestupkové komise souvisí i s počtem obyvatel v obci. Nutno podotknout, že nelze stanovit přesný počet obyvatel, kdy by obec měla přestupkovou komisi zřídit, neboť otázku zřízení ovlivňují i další kritéria. Hlavním z nich jsou náklady na vlastní přestupkovou komisi. Jsou to platy kvalifikovaných zaměstnanců, nájem za prostory, energie k jejich provozu apod. Dále jsou zde i jiné možnosti, které obec má. Obec, která řeší problematiku vyššího počtu přestupků, který souvisí s počtem obyvatel, nemusí nutně zřizovat vlastní přestupkovou komisi, ale může využívat veřejnoprávní smlouvy a tuto povinnost projednání přestupku přenést na smluvní obec, která přestupek projedná. To přináší ovšem i nevýhody

v podobě nákladů za projednání smluvní obcí, které má smluvně dané. Proto je nutné zvážit, při jakém počtu přestupků se vyplatí zřídit obci vlastní přestupkovou komisi.

V3: Jaké jsou nejčastější druhy spáchaných přestupků?

Přestupkové komise se zabývají přestupky, které jsou jim zákonem č. 251/2016 Sb. svěřené k projednání. Jedná se především o přestupky dle § 4 – Přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě, § 5 – Přestupky proti veřejnému pořádku, § 7 – Přestupky proti občanskému soužití a § 8 – Přestupky proti majetku. Existují ovšem ale i další přestupky, které komise může projednávat dle jiných zákonů. Nejčastěji projednávané přestupky nalezneme v tabulce 6. Zde je patrné, že nejvíce projednávaným přestupkem jsou přestupky na úseku občanského soužití. Ty jsou nejčetnější ve všech dotazovaných obcích. Jako další jsou přestupky proti majetku a přestupky proti veřejnému pořádku. Z výzkumu je zřejmé, že problémy mezi občany jsou ať už na malých obcích s nízkým počtem obyvatel, ale i ve velkých městech. Rovněž tak i problémy na úseku veřejného pořádku nebo proti majetku. Velká města se naopak mohou potýkat i s jinými přestupky, které oproti menším obcím nejsou až tak běžné.

V4: Jaké jsou nejčastěji ukládané správní tresty?

Z provedeného šetření, které je přehledně zaznamenáno v tabulce 7 vyplývá, že nejčastějším využívaným trestem je udělení pokuty, tedy finančního postihu pachatele přestupku. Jako další využívaný správní trest je napomenutí. Tyto dva tresty jsou nejvyužívanější ve sledovaných obcích. Pouze v městských obvodech města Plzně bylo zaznamenáno využití i jiných trestů a to například propadnutí věci. S využitím správních trestů souvisí u druhů spáchaných přestupků, neboť ne u každého přestupku lze využít všechny známe správní tresty. Možnosti správních trestů jsou definovány zákonem.

V5: Jaké jsou náklady související s provozem přestupkové komise?

Touto problematikou se zabývají rozhovory s respondenty dotazovaných obcí. Ve snaze získání co nejvíce dat bylo na toto téma zaměřené i dotazníkové šetření z něhož jsou zaznamenány výsledky v tabulce 5 a grafech 3, 4 a 5. U dotazovaných obcí, které nemají zřízenou přestupkovou komisi byly informace ohledně nákladů jasné a přesné, neboť dle veřejnoprávní smlouvy se smluvní obcí mají taxativně danou částku za projednaný

přestupek. U obcí s vlastní přestupkovou komisí bylo obtížné získat přesné vyčíslení nákladů. To souvisí s různými počty zaměstnanců a jejich platy, ale i tím, že nelze přesně vyčíslit jaké jsou náklady na provoz, tedy nájem prostor, energie apod. Do těchto nákladů spadá například i znalečné a tlumočné. Většina dotazovaných obcí s vlastní přestupkovou komisí tyto data vůbec neneviduje.

5.3 Doporučení

Jedním z uvažovaných opatření může být navýšení sankcí při opakování stejného přestupku stejnými pachateli. V praxi by to znamenalo, že pokud pachatel opětovně spáchá stejný přestupek, je zřejmé, že prvotní správní trest nebyl dostatečný a neměl správný výchovný účinek. Z toho důvodu například finanční postih – pokuta, se bude adekvátně stupňovat například na dvojnásobek nebo trojnásobek. S ohledem na aktuální zákonnou úpravu se lze tímto pravidlem již nyní řídit, avšak nutno podotknout, že by mohlo dojít i k dosažení horní hranice sankce. Z tohoto důvodu nutno zvážit, zda jsou aktuální výše sankcí dostačující a adekvátně využívány.

Další možností je změna zákona, která by se týkala všech přestupků, které spadají do kompetence přestupkových komisí uvedené v přestupkovém zákoně. V případě, že se jedná o stejné pachatele, kteří páchají přestupky opakovaně a uložené správní tresty nemají výchovný účinek a rovněž je problematické nebo nemožné je přimět k uhrazení či splnění uložené sankce do určitého termínu, mohlo by být v zákoně ustanoveno v minulosti již několikrát projednávané pravidlo třikrát a dost. V praxi by to znamenalo, že v případě spáchání tří stejných přestupků v určitém časovém období se již nebude jednat o recidivu přestupků, ale o trestný čin, kde se sankce již budou řídit trestním zákonem. Tento zákon by byl rozšířen o nový trestný čin vycházející právě z výše popsané skutkové podstaty, tedy trestného činu se dopustí ten, kdo opakovaně spáchá stejný přestupek třikrát v období jednoho roku, kdy je zcela zřejmé, že dosavadní potrestání nebylo dostatečně účinné. Tato úprava by mohla odradit případné recidivisty a zároveň přispět ke snížení počtu spáchaných přestupků.

Změna zákona by se mohla týkat i správních trestů. Protože nejčastěji využívaným trestem v průzkumu je udělení pokuty, mnohdy se setkáváme s tím, že pachatelé přestupků buď pokutu nezaplatí z důvodu nedostatku financí, nebo úmyslně toto hrazení odmítají.

Řešením by mohl být alternativní správní trest v podobě veřejných prací. Někteří pachatelé s finančními problémy by tento trest možná uvítali ve snaze dostat se ze svých problémů. Tento trest by měl především výchovný účinek například u přestupků na úseku proti veřejnému pořádku.

6 Závěr

Na základě průzkumu, kdy byli osloveni zástupci některých obcí v Plzeňském kraji, byla poskytnuta a následně zpracována získaná data. Informace byly získány formou dotazníkového šetření a rovněž na základě rozhovorů s některými zástupci oslovených obcí. Ty lze v zájmu průzkumu rozdělit na obce, které přestupkovou komisi mají zřízenou a obce, které přestupkovou komisi zřízenou nemají.

Obce, které vlastní přestupkovou komisi zřízenou nemají, mají přesto ze zákona povinnost zabývat se zjištěnými přestupky. Proto využívají například možnosti oslovit obce, které přestupkovou komisi zřízenou mají a na základě veřejnoprávní smlouvy mohou směřovat projednání přestupků na tuto smluvní obec za stanovený poplatek, který je dán zákonem. Výhodou tohoto postupu je přenesení povinnosti na jiný subjekt a vyhnout se nákladům na provoz komise, například finančního ohodnocení členů komise a zajištění vhodných prostor. Nevýhodou je neinformovanost dotčených obcí o pachatelích přestupků a nemožnost vymáhat vzniklé náklady na projednání spáchaných přestupků po konkrétních osobách. Tyto náklady platí obec ze svého rozpočtu.

Obce, které mají zřízenou vlastní přestupkovou komisi, nesou náklady na její financování, provoz, zajištění prostor a podle zákonem stanovených podmínek a počtu oznámených přestupků i četnost jejího svolávání.

Výhodou v tomto případě je možnost vymáhat vynaložené náklady, nebo část těchto nákladů od osob, které se přestupku dopustili tedy po pachatelích přestupků.

Žádná z oslovených obcí však nevede statistiku úspěšnosti vymáhání těchto nákladů po konkrétních osobách.

Většina malých obcí nemá zřízenou přestupkovou komisi pro vlastní potřebu. Je to způsobeno zejména náročností na složení přestupkové komise a vzdělání oprávněné úřední osoby, jak stanovuje § 111 z. č. 250/2016 Sb. Dalším důvodem je neochota občanů podílet se na rozhodování o vině či nevině svých spoluobčanů a rovněž stanovení sankcí pro ně. Ve většině případů na malých obcích se jedná o známé, sousedy a mnohdy i osoby v příbuzenském poměru.

Rovněž problematické je udržování přestupkové komise z důvodů finančních, kdy právní zastupování je nákladné. A to i když je oprávněná úřední osoba financována po dobu roku paušálně, nebo za provedený právní úkon.

Malé obce ale i městyse z tohoto důvodu využívají přestupkové komise větších měst. Dochází zde k uzavírání smluv mezi obcemi a městy, které mají ustanovenou přestupkovou komisi a malé obce za tento právní akt platí stanovené finanční částky.

V oslovených obcích není v průměru na počet obyvatel projednáváno mnoho přestupků. I z tohoto důvodu se nevyplácí zřizování přestupkové komise. Je ovšem nutné konstatovat, že problematické vztahy mezi některými spoluobčany jsou letité a v určitých časových intervalech opakující. Žádná ze zúčastněných stran nechce ustoupit a jakákoliv záminka pro opětovné vyvolání sporů, případně jejich eskalace jim přijde vhodná. Jsou tím zatíženy nejen složky Policie České republiky, ale i rozpočet obecních úřadů právě za projednávání těchto přestupků. Vždyť finance vynaložené na platbu za práci přestupkové komise tvoří nemalou částku a jsou zbytečné. Z toho vyplývá, že na neshody a špatné vztahy některých osob, doplácí všichni občané.

Samostatnou kapitolou v případě efektivnosti přestupkové komise je vymáhání sankcí. Tato legislativa spadá pod ekonomický odbor každé obce. V případě, že pachatel přestupku souhlasí s udělenou sankcí, tuto splní, je věc považována právně za vyřízenou.

Jinou kapitolou jsou osoby pachatelů přestupků, kteří se přestupkového řízení přes výzvy nezúčastňují. Nereagují na opětovné výzvy, aby se dostavili k projednání přestupku a rovněž nereagují na opětovné výzvy k zaplacení uložené pokuty. V takovém případě je obec ze zákona oprávněna postoupit věc vymahatelnosti sankce jiným příslušným orgánům. Zda a jakým způsobem je další postup úspěšný se již netýká práce přestupkové komise.

Velkým problémem pro jakoukoliv obec jsou osoby, které většina společnosti vnímá jako takzvané bezdomovce. Tyto osoby zneužívají státní legislativy, parazitují na ní a cítí se trestně nepostižitelní. Je to způsobeno jejich naprosto běžnou fluktuací mezi velkými městy a kraji České republiky – ale i za hranice České republiky. Tyto osoby jsou mnohdy velmi dobře znalé svých práv a vědí, že při minimálních příjmech, či sociálních dávkách jim stát oficiálně nemá co zabavit.

Výzkum ukázal, že co se týče funkčnosti přestupkových komisí dotazovaných obcí lze ji hodnotit kladně. Jejich správné fungování je patrné z nashromážděných dat z dotazníkového šetření, kdy je zřejmé adekvátní reagování na počet projednávaných přestupků počtem správních trestů. S ohledem na zjištěné náklady a počet projednaných přestupků je odpovídající i výše vybraných pokut. Přestupkové komise v rámci pravomocí udělených zákonem fungují s kladným výsledkem.

S ohledem na efektivitu se dotazované obce shodují jak v dotazníkovém šetření, tak v rozhovorech s respondenty zastupujícími jednotlivé obce na tom, že přestupkové komise jsou efektivní, ale potýkají se s problémem skupiny lidí, na který je zákon, jak se říká krátký. V momentě, kdy se tato skupina lidí dopouští opakovaně stejných přestupků a jsou nemajetní, není možné je adekvátně potrestat.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Odborné monografie a články

BOHADLO, David. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-052-6.

BRÁZDA, Jan. *Základy odpovědnosti v přestupkovém zákoně: praktická příručka*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. ISBN 978-80-7380-664-4.

ČERNÝ, Jan, Eva HORZINKOVÁ a Helena KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*. 12. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 80-7201-457-9.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. aktualizované vydání. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-652-1.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Academia iuris (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1.

JEMELKA, Luboš. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666-1.

KLÍMA, Karel. *Odpovědnost územní samosprávy*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-87956-09-0.

KOČÍ, Roman. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů : podle právního stavu k 1.7.2017*. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-207-3.

KOPECKÝ, Martin. Příslušnost v řízení o přestupcích. *Správní právo*, 2018, 297-313.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.

KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019. Komentátor. ISBN 978-80-7502-211-0.

MÁRTON, Michal a GONSIOROVÁ, Barbora. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Vydání první. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-200-4.

MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-567-1.

ONDRUŠOVÁ, Marta. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou*. Vydání první. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-212-7.

POTĚŠIL, Lukáš. Nová právní úprava správního trestání, část I. *Právní prostor*, 2017, 4: 12.

POTMĚŠIL, Jan. *Poznámky k věcnému záměru nového zákona o přestupcích*. Správní právo. Praha: Ministerstvo vnitra, 2014, (1-2).

PRŮCHA, Petr. *Základy správního práva: učební text pro bakalářské studium*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8517-6.

Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. 3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022. Ministerstvo vnitra České republiky.

SPIRIT, Michal. *Úvod do studia práva*. 2. vyd., aktualiz. dle nového občanského zákoníku. Expert (Grada). Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5280-8.

STRAKOŠ, Jan a KROUPOVÁ, Pavlína. *Základy správního trestání*. 3. rozšířené a doplněné vydání. Skripta (Institut pro veřejnou správu). Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. ISBN 978-80-86976-54-9.

7.2 Zákonná úprava

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

7.3 Elektronické prameny

FILIPKOVÁ, Patricie. Změny v oblasti přestupkového práva – Co nás čeká a nemine?. In: *Epravo.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zmeny-v-oblasti-prestupkoveho-prava-co-nas-ceka-a-nemine-103645.html>

Metodika pro zajištění výkonu přenesené působnosti na úseku přestupků obecním úřadem *Plzensky-kraj.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/Framework/Document.ashx?ID=215233>

Přestupkové řízení. In: *Rok v obci.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.rychleseminarky.cz/zpracovatelska-sekce/prehled-zakazek>

Řízení o přestupcích a sankce za přestupky ukládané podle přestupkového zákona. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2021 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/rizeni-o-prestupcich-sankce-ppbi/2/>

8 Seznam tabulek, grafů a zkratek

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 obce bez přestupkové komise.....	32
Tabulka 2 obce s vlastní přestupkovou komisí	33
Tabulka 3 Počet obyvatel na jeden přestupek	34
Tabulka 4 Počet obyvatel na jeden přestupek	35
Tabulka 5 Celkové náklady a celková výše vybraných pokut v Kč.....	36
Tabulka 6 Druhy přestupků dle zákona 251/2016 Sb.	39
Tabulka 7 Druhy správních trestů	41
Tabulka 8 Změna věkové hranice trestní odpovědnosti	42

8.2 Seznam grafů

Graf 1 Počet obyvatel na jeden přestupek	34
Graf 2 Počet obyvatel na jeden přestupek	35
Graf 3 Celkové náklady a celková výše vybraných pokut v Kč	37
Graf 4 Výše vybraných pokut v Kč ve sledovaném období	37
Graf 5 Výše celkových nákladů v Kč ve sledovaném období.....	38
Graf 6 Druhy přestupků.....	40
Graf 7 Druhy správních trestů	41
Graf 8 Změna věkové hranice trestní odpovědnosti.....	42

8.3 Seznam použitých zkratek

Hl. m. – hlavní město
Odst. – odstavec
Resp. – respektive
Sb. – sbírka
Tzv. – takzvaně
Ust. – ustanovení
VS – veřejná správa

Přílohy

Příloha 1 Dotazník.....	58
Příloha 2 Rozhovor s respondentem 1.....	60
Příloha 3 Rozhovor s respondentem 2.....	61
Příloha 4 Rozhovor s respondentem 3.....	62

Dotazník

Název obce			
Statut obce	město	obec	městys
Počet obyvatel			
Má obec vlastní přestupkovou komisi	ANO		NE
Kdy byla komise zřízena a z jakého důvodu			
Pokud obec komisi nezřídila, je informována o výsledku přestupkového řízení?	ANO		NE
Může vyžadovat po přestupcích náhradu nákladů za projednání přestupku?	ANO		NE

Počet projednaných přestupků						
ROK	§ 4 z. č. 251/2016 Sb. Proti pořádku ve státní správě	§ 5 z. č. 251/2016 Sb. Proti veřejnému pořádku	§ 7 z. č. 251/2016 Sb. Proti občanskému soužití	§ 8 z. č. 251/2016 Sb. Proti majetku	Jiné (jaké)	Přestupky projednané na žádost jiné obce
2022						
2021						
2020						
2019						
2018						
Náklady						
ROK	Na projednání přestupků			Jiné (jaké)		
2022						
2021						
2020						
2019						
2018						

Celková výše pokut za jednotlivé přestupky						
ROK	§ 4 z. č. 251/2016 Sb. Proti pořádku ve státní správě	§ 5 z. č. 251/2016 Sb. Proti veřejnému pořádku	§ 7 z. č. 251/2016 Sb. Proti občanskému soužití	§ 8 z. č. 251/2016 Sb. Proti majetku	Jiné (jaké)	Přestupky projednané na žádost jiné obce
2022						
2021						
2020						
2019						
2018						

Druhy správních trestů					
Počet druhů správních trestů v jednotlivých letech	§ 4 Proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě z. č. 251/2016 Sb.				
	napomenutí	pokuta	Zákaz činnosti	Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty	Zveřejnění rozsudku o přestupku
2022					
2021					
2020					
2019					
2018					
Počet druhů správních trestů v jednotlivých letech	§ 5 Proti veřejnému pořádku z. č. 251/2016 Sb.				
	napomenutí	pokuta	Zákaz činnosti	Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty	Zveřejnění rozsudku o přestupku
2022					
2021					
2020					
2019					
2018					
Počet druhů správních trestů v jednotlivých letech	§ 7 Proti občanskému soužití z. č. 251/2016 Sb.				
	napomenutí	pokuta	Zákaz činnosti	Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty	Zveřejnění rozsudku o přestupku
2022					
2021					
2020					
2019					
2018					
Počet druhů správních trestů v jednotlivých letech	§ 8 Proti majetku z. č. 251/2016 Sb.				
	napomenutí	pokuta	Zákaz činnosti	Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty	Zveřejnění rozsudku o přestupku
2022					
2021					
2020					
2019					
2018					
Váš názor na věkovou hranici trestní odpovědnosti					
Změnili by jste hranici trestní odpovědnosti?			ANO		NE
Od kolika let by podle vás byla optimální věková hranice trestní odpovědnosti					
Vaše názory a podněty					

Zdroj: Vlastní

Příloha 2 Rozhovor s respondentem 1

R1

Jaká je vaše postavení v souvislosti s řešením problematiky přestupků ve vaší obci?

Jsem členem přestupkové komise městského obvodu. Tuto funkci vykonávám mnoho let a proto mám v dané problematice bohaté zkušenosti.

Má vaše obec zřízenou vlastní přestupkovou komisí?

Obec nese statut města a pro jeho velikost je rozdělena na městské obvody. Obvod, který zastupuji má vlastní přestupkovou komisí.

Jaký je počet členů přestupkové komise?

Optimální jsou tři členové. Důležité je, aby počet byl lichý podle zákonných podmínek.

Jaká je frekvence schůzek přestupkové komise?

V tomto obvodě se přestupková komise schází denně. Je to způsobeno vysokým počtem projednávaných přestupků v této oblasti.

Jaké jsou náklady na přestupkovou komisí?

Náklady na provoz se těžko určují. Platy zaměstnanců jsou stanoveny zákonem. Nákladů je ovšem mnohem více. Jsou zde náklady za spotřebované energie, vytápění, znalečné, tlumočné a další. Vzhledem k uvedeným skutečnostem, náklady na projednání přestupku nelze přesně vyčíslit. Z tohoto důvodu komise přistupuje k paušálnímu poplatku za projednání přestupku. Tento paušál byl odsouhlasen zastupitelstvem obce.

Jaká je nejčastěji udělovaná sankce?

Ve vámi dotazovaném období od roku 2018 bylo při projednávání přestupků přistoupeno ve větším množství k napomenutí přestupců. Vzhledem k tomu, že v následujícím období i následujících letech se osoby pachatelů přestupků opakovali, stejně tak jako druhy přestupků, bylo přistoupeno ve větší míře k udělování finančního postihu – pokut.

Jaký je váš osobní názor na přestupkovou komisí ohledně jejího funkčnosti a efektivnosti?

Přestupková komise v rámci zákona funguje dobře. Problém nastává v případech, kdy se jedná o pachatele přestupku, kterého nelze adekvátně potrestat dle zákona. Jedná se o osoby, které nemají trvalé bydliště, jsou evidovány na městských nebo obecních úřadech a jsou těžko dohledatelné a vzhledem k výši jejich finančních příjmů, které jsou většinou tvořeny sociálními dávkami, lze těžko vymáhat uloženou finanční pokutu.

Zdroj: Vlastní

Příloha 3 Rozhovor s respondentem 2

R2

Jaká je vaše postavení v souvislosti s řešením problematiky přestupků ve vaší obci?

Jsem starostou obce, která je tvořena pěti částmi. Tímto rozdělením spadáme územně pod dvě obvodní oddělení české republiky.

Má vaše obec zřízenou vlastní přestupkovou komisi?

Vzhledem k velikosti obce nemáme zřízenou přestupkovou komisi a přestupky, které je nutno projednat, za nás smluvně řeší jiná obec, která má zřízenou vlastní přestupkovou komisi.

Jaký je počet členů přestupkové komise?

-

Jaká je frekvence schůzek přestupkové komise?

-

Jaké jsou náklady na přestupkovou komisi?

Naše obec nemá náklady na přestupkovou komisi, ale podle smluvních dohod platíme za projednání jednotlivého přestupku smlouvanou taxativní částku, která v současné době činí 500,- Kč za projednaný přestupek.

Jaká je nejčastěji udělovaná sankce?

Vzhledem tomu, že nemáme nárok na jakékoliv informace ohledně projednávaného přestupku, nejsem informována ani o rozhodnutí přestupkové komise, čili ani o druhu udělené sankce.

Jaký je váš osobní názor na přestupkovou komisi ohledně jejího funkčnosti a efektivnosti?

Za mé několikaleté funkční období se potýkáme se stále stejným problémem a to je, že obec může pouze podle zákona platit poplatek za projednání přestupku, ovšem vzhledem k zákonnému ustanovení nemá možnost tuto částku vymáhat po konkrétních osobách, které se přestupku dopustili. Náklady tak nesou v podstatě všichni občané. Naštěstí v naší obci není počet projednávaných přestupků vysoký.

Zdroj: Vlastní

Příloha 4 Rozhovor s respondentem 3

R3

Jaká je vaše postavení v souvislosti s řešením problematiky přestupků ve vaší obci?

Jsem starostou malého města.

Má vaše obec zřízenou vlastní přestupkovou komisí?

Ano naše obec má zřízenou vlastní přestupkovou komisí.

Jaký je počet členů přestupkové komise?

Komise se skládá ze tří členů.

Jaká je frekvence schůzek přestupkové komise?

Nejméně jednou za čtvrtletí. Ale i častěji, četnost schůzek komise je přizpůsobena počtu zjištěných přestupků.

Jaké jsou náklady na přestupkovou komisí?

Vzhledem k nízkému počtu přestupků v naší obci, tyto náklady nelze přesně vyčíslit.

Jaká je nejčastěji udělovaná sankce?

Vzhledem k druhu projednávaných přestupků byla nejčastěji udělovanou sankcí, udělení finančního postihu – pokuty.

Jaký je váš osobní názor na přestupkovou komisí ohledně jejího funkčnosti a efektivnosti?

Vzhledem k počtu projednávaných přestupků a nákladech na provoz komise jsme se rozhodli činnost komise na konci roku 2023 ukončit a sjednat si následně jinou smluvní obec.

Zdroj: Vlastní